

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regiunea
Munedovna-Deva

În paginile 9-10:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

BIBLIOTECA
„VEAC NOU”

Nr. 12

O operă din tinerețe a lui

MIHAIL ȘOLOHOV:

GALOȘII

ÎN ACEST
NUMĂR:

La Teatrul
de Operă
și Balet:

Șherazada

de IRINEL LICIU

(pag. 2)

In orașul erou
de pe Volga

de M. AIRINEI

(pag. 8)

In Kamciatka se înoată și iarna, dar în apele calde de proveniență vulcanică

ANUL XVII

50
(874)

15 DECEMBRIE 1961
12 PAGINI, 1 LEU

În curînd

La Teatrul de Operă și Balet:

Șeherezada

Suita simfonică „Șeherezada” a compozitorului Nikolai Rimski-Korsakov (1844-1908) n-a fost scrisă pentru balet. Inspirată de lectura celebrii „O mie și una de nopți”, așa cum și alte lucrări ale acestui compozitor au la originea lor un subiect literar („Noaptea de mai”, „Fata de zăpadă”, „Sadko”, „Povestea țarului Saltan”, „Cocoșul de aur” etc.). Șeherezada reface, cu ajutorul valorilor muzicale, atmosfera orientală, intens colorată, plină de aventură și dragoste care învăluie „Halimaua”, N. Rimski-Korsakov face parte din „grupul celor cinci” (alături de Cezar Kiu, Mussorgski, Borodin și Balakirev), grup a cărui orientare ideologică și estetică marcă, la finele secolului trecut, interesul pentru creația muzicală folclorică și tendința de a zugrăvi viața oamenilor simpli.

Muzica nespus de melodosă a suitei „Șeherezada” l-a îndemnat pe celebrul maestru de balet rus Fokin să compună un libret de balet, care a rămas apoi, decenii de-a rândul, un model imitat de toți maeștrii coregrafi.

Patru părți compun această suită muzicală: prima, conținând o descriere romantică a mării, redă călătoria și aventurile faimosului marinar Simbad; a doua, impregnată de un puternic colorit orientat este mai dramatică; ea ilustrează cunoscuta poveste a lui Kalender, culminând cu scene de luptă și încheindu-se printr-un marș solemn și strălucitor; urmează apoi o parte lirică, unanim interpretată ca fiind legată de imaginea și destinul Șeherezadei; în fine, partea

temniță. Dar Fetna îl iubește pe Farizi. Profitând de o absență a sultanului, fata cumpără cu bani și daruri prețioase complicitatea eunucului și-i eliberează pe cei întemnițați. Bucuria lor, care se transformă într-o sărbătoare a iubirii, este curmată brusc de întoarcerea neprevăzută a tiranului. Farizi este ucis, iar Fetna, pentru care viața fără iubitul ei nu mai are nici un sens, se sinucide. Epilogul o readuce pe Șeherezada: ca și când această poveste ar fi fost cea din urmă, sultanul — fermecat de frumusețea, inteligența și bogata fantezie a povestitoareii, o iartă și se căsătorește cu ea.

Procedînd în felul acesta, Vasile Marcu a dat libretului unitate și continuitate logică. Introducerea Șeherezadei ca personaj justifică și mai mult titlul, iar prologul și epilogul sugerează și mai pregnant tehnica narativă care străbate, ca un fir luminos, întreaga suită a celor

„O mie și una de nopți”.

Maestrul de balet a înțeles să realizeze acest „poem al iubirii” într-un limbaj coregrafic original, despre care se poate spune încă de pe acum că prezintă multe valori extrem de interesante. Punctul de plecare îl constituie dansul oriental ale cărui mișcări bogate, senzuale, pline de o patimă reținută, vor apare în spectacol stilizate. Pregătind simultan mai multe distribuții în care sînt angajate cele mai bune forțe artistice ale teatrului, bucurîndu-se de aportul plastic al Ofeliei Tutoveanu care semnează decorurile și costumele, „Șeherezada” promite să fie o premieră interesantă pentru publicul spectator.

Irinel Liciu

Din schițele de decor și costume ale Ofeliei Tutoveanu

a patra este cunoscută sub denumirea de „sărbătoarea din Bagdad” și se încheie cu o coda în care revine tabloul mării zbuciumate și imaginea Șeherezadei. Trebuie să amintim că spectacolele de balet montate pe această muzică n-au adus-o niciodată pe scenă pe Șeherezada însăși, ca personaj, deși au păstrat toate titlul dat de Rimski-Korsakov: ea rămînea mereu povestitoarea nevăzută, ale cărei cuvinte prindeau trup pe scenă.

În spectacolul pe care-l pregătește Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. maestrul Vasile Marcu a respectat, parțial, această tradiție, aducînd — în același timp — câteva elemente noi, menite să rotunjească și să clarifice logica evenimentelor scenice. În sensul acesta, Vasile Marcu a introdus un prolog și un epilog. Prologul o înfățișează pe Șeherezada — fecioara sortită morții după o singură noapte de iubire cu sultanul înșelat, care vrea, astfel, să răzbune infidelitatea favoritei — povestind stăpînului una din numeroasele basme prin care avea să dobîndească salvarea și să cîștige dragostea sultanului. Tablourile următoare aduc pe scenă povestea însăși: pe o corabie, în largul mării, călătorește fericitul Farizi, comandantul navei și iubita sa Fetna, înconjurați de tovarăși credincioși. Un atac pirateresc face din ei, la capătul unei lupte înverșunate, prizonierii sultanului: Fetna devine favorita acestuia, celelalte fete sînt aruncate în harem, iar bărbații în

Viitoare balerine...

BREVIAR

● La Acapulco (Mexic) s-a desfășurat tradiționalul „Festival al festivalurilor cinematografice”, care prilejuiește prezentarea filmelor premiate la diversele competiții internaționale ale anului. De astă dată, la „Festivalul festivalurilor cinematografice” au participat cineaști din 30 de țări. Cinematografia sovietică a fost reprezentată de „Cronica anilor înflăcărați”, premiată la Cannes pentru cea mai bună regie și de „Cersenin”, care a obținut Marele premiu la Festivalul de la Moscova. La Festivalul de la Acapulco au luat parte și protagoniștii „Cerulei senin”, Nina Drobișeva și Evgheni Urbanski.

● Academicianul G. Călinescu și profesorul M. Novicov, au fost oaspeții Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S. La întâlnirea cu scriitorii din Moscova au luat cuvîntul K. Fedin, G. Markov, A. Salinski, V. Lux și K. Voronkov.

● De curînd, A. S. Melik-Pașaev, artist al poporului al U.R.S.S., a dirijat la teatrul de operă Covent-Garden din Londra „Dama de pică” de Ceal-kovski. Într-o convorbire cu un ziarist, cunoscutul dirijor sovietic a subliniat marele interes manifestat în cercurile specialiștilor și ale iubitorilor de muzică englezi pentru creația de operă rusă și sovietică. „Nu de mult — a arătat A. S. Melik-Pașaev — la Covent Garden a fost montată și opera „Boris Godunov” de Mussorgski, întregul spectacol a fost interpretat în limba rusă”.

● Pe lângă Casa de cultură a facultăților umanistice de la Universitatea din Moscova a luat ființă „Clubul dezbaterilor literare”. Aproape 1.000 de tineri, muncitori, funcționari și studenți, sînt membri ai acestui club, care organizează prelegeri, seminarii și dezbateri în jurul celor mai actuale probleme literare și al operelor nou apărute.

Săgețile comediei „Patru sub un acoperiș” țintesc cu vehemență și eficiență artistică în gîndirea mic-burgheză și cortegial ei de compromisuri, lașități, concesi și prejudecăți meschine, demonstrînd cu patos comic și spirituală elocvență triumful moralei și al spiritului înaintat comunist în lupta dintre nou și vechi.

Lucrată în cadrul studioului Naționalului ieșean, comedia Smirnovei și a lui Kraindel a prilejuit debutul regizoral al unui verificat actor de comedie, artistul emerit Ion Lascăr și reintîlnirea publicului cu doi dintre cunoscuții și reputații actori ai scenei ieșene — artiștii emeriji

cesiile, nu este rezolvat cu aplomb și forța scenică a altor momente mai puțin importante.

Cel mai de seamă merit al spectacolului ieșean este realizarea unor tipuri de oameni sovietici ai zilelor noastre. În rolul Innei Modestovna — soția casnică a savantului Barișnikov — Margareta Baciu a creat un caracter cu relief dramatic și trăsături revelatoare pline de semnificații pentru înțelegerea mesajului de idei al comediei. Cu subtilă simplitate în declanșarea resorturilor comice, cunoscuta actriță (spectatorii bucureșteni n-au uitat-o pe Anna Fierling — Mutter Courage a lui B. Brecht, în interpretarea ei!) a marcat întinerirea sufletească a unui om cu un univers spiritual bogat și complex, dar constrîns la închistare și inactivitate din pricina unei greșite înțelegeri a rostului său în viață. Împreună cu Ștefan Dănculescu (Barișnikov), care a reliefat cu pregnanță bucuria redobîndirii conștiinței

Premieră pe țară la Iași

„Patru sub un acoperiș”

de M. Smirnova și M. Kraindel

Margareta Baciu și Ștefan Dănculescu. Prezentat de curînd și pe micul ecran al televizorului, spectacolul „Patru sub un acoperiș” a demonstrat ținuta scenică, acuratețea și munca îngrijită a unei echipe de comedie, în care strălucirea unor virtuți actoricești n-a umbrit desfășurarea actorilor tineri, ci dimpotrivă a stimulat-o. Regizorul Ion Lascăr în colaborare cu pictorul scenograf Marga Ene au oferit un cadru plastic de bun gust întregii acțiuni, în care elementul comic e filtrat cu discreție. În munca cu actorii, regizorul a fost condus de aceleași principii ale relevării expresiei comice, imprimînd ritm, mișcare, grație întregii partituri. Am regretat totuși o trecere puțin grăbită peste deznodămîntul dramatic al ultimului act, în care momentul grav al trezorii hotărîri a profesorului Barișnikov de a rupe cu con-

comuniste a profesorului cinstit, dar rutinizat în deprinderile unei vieți lipsite de poezie și avînt, cei doi actori au realizat în spectacol imaginea transformării acestuia caplu de oameni sovietici, pe care publicul îi îndrăgește din prima clipă.

Tinerii actori Valentin Ionescu (Serioja), Virgiliu Costin și Ad. Tuca (Petia), Adina Popa (Maraș), Nicolae Modval (Seva) au creionat cu conștiințozitate și precizie scenică rolurile de mai mică sau mai mare întindere, contribuind la ținuta omogenă a expresiei artistice. Din rîndul tinerilor, s-a relevat, însă, cu deosebire elanul lirico-comic al tinerei actrițe Margareta Pogonat (Lena Korolkova) care a imprimat suflul etic cuveit în bătălia pe care o poartă cu ceilalți... trei, de sub același acoperiș.

Mira Iosif

DESPRE GRÎNE, PORUMB ȘI... ENTUZIASM

În cadrul mărețului plan de construire a comunismului dezbătut și aprobat de cel de al XXII-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice un rol extrem de important a fost atribuit pământurilor destelenite. Această regiune, până în urmă cu cițiva ani cu desăvîrșire stearpă, este pe cale să devină unul din marile grînare și unul din cei mai de seamă furnizori de carne și de produse lactate din Uniunea Sovietică.

După cum se știe, de pe pământurile destelenite s-au recoltat pînă acum miliarde de puduri de grîne. Ceea ce înseamnă că cheltuielile și investițiile făcute pentru defrișarea acestor terenuri au fost cu prisosință recuperate. Acțiunea de destelenire, căreia presa occidentală și economiștii puși în slujba capitalului îi prooroceau, că de obicei în asemenea ocazii, un faliment răsunător, s-a dovedit în realitate, mai rentabilă decît prevăzuseră cele mai optimiste anticipații.

Pământurile destelenite acoperă un întins teritoriu: el este alcătuit din 5 regiuni și 67 de raioane, în care își desfășoară activitatea 642 de sovhozuri și 104 colhozuri. R.S.S. Kazahă, în cuprinsul căreia intră cea mai mare parte a pământurilor destelenite, a primit în cadrul planului de construcție desfășurată a comunismului, sarcini deosebit de mari. Iată cîteva din cifrele comparative ale producției agricole vegetale și animale a Kazahstanului în 1960 și 1980:

	1960	1980
Cereale	1.150.000.000 puduri	3.500.000.000 puduri
Carne (greutate vie)	550.000 tone	4.200.000 tone
Lapte	2.482.000 tone	8.600.000 tone
Lină	67.000 tone	323.000 tone

Pentru a ne da seama de ponderea uriașă pe care o va avea în viitor producția agricolă a Kazahstanului, trebuie să menționăm că în 1980, această republică va da o cantitate egală de grîne cu cea pe care au livrat-o în 1952—1953 toate sovhozurile și colhozurile din U.R.S.S.

Acum trei săptămîni, a avut loc la Țelinograd consfătuirea muncitorilor din agricultura Kazahstanului. La lucrările consfătuirii a participat și Nikita Sergheevici Hrușcirov. Luînd cuvîntul cu acest prilej, tovarășul Hrușcirov a vorbit despre marea bucurie pe care o simte întîlnindu-se cu cei care lucrează pe pământurile destelenite.

„Este onorî greu să te smulgi din vîltoarea treburilor importante — a spus N. S. Hrușcirov. Dar pământurile destelenite te cheamă, nu poți rezista apelului lor și trebuie să vii aici, în mijlocul vostru!”

N. S. Hrușcirov a arătat că obiectivul fixat de partid este de a se obține 20 de chintale de grîne la hectar, față de 6 chintale la hectar, cît se producea la început pe pământurile destelenite. Această sarcină e mare, dar ea nu depășește posibilitățile reale. Ca dovadă, stă faptul că încă de pe acum sovhozul Mamlučki obține această producție medie pe hectar. Dar există numeroase brigăzi și sectoare frunțase, care dobîndesc recolte de 26 chintale la hectar și chiar mai mult.

Colhoznicii și muncitorii din sovhozurile de pe pământurile destelenite primesc — așa cum a primit întotdeauna agricultura sovietică — un puternic ajutor din partea industriei. Uzinele din Harkov pun la punct fabricarea unui tractor cu roți, de 150 de cai-putere. Este o mașină viguroasă și rapidă, care a și absolvit un dificil examen pe terenurile accidentate ale unui colhoz ucrainean. Încă și mai robust este tractorul pe care îl fabrică uzinele Kirov din Leningrad și care va avea o putere de 250 C.P. La Institutul de culturi cerealiere din Șortaneli se construiesc noi mașini agricole de mare randament și adaptate special condițiilor climatice de pe pământurile destelenite.

În vederea obținerii unei mari productivități a solului, N. S. Hrușcirov a dat prețioase indicații lucrătorilor din agricultură, arătînd că trebuie să se renunțe definitiv la monocultură, pentru a nu face să scadă fertilitatea terenurilor și să se introducă cu curaj asolamentele.

În ceea ce privește producția agricolă animală și sporirea ei, sarcina trasată de P.C.U.S. este ca pe pământurile destelenite să se obțină 75 de chintale de carne la suta de hectare cultivate. Tovarășul Hrușcirov a subliniat la consfătuire că acest rezultat trebuie atins nu în 1980, nici în 1970, ci mult mai curînd. În aplauzele furtunoase ale participanților, tovarășul Hrușcirov a spus:

„În ce termen se poate ajunge la nivelul indicat de producție? Aceasta depinde de timpul în care veți învăța să cultivați porumbul, sfecla de zahăr, mazărea etc. Imediat ce va ști să obțină recolte bogate din aceste culturi, directorul sovhozului va putea să spună: comandați-mi cantitatea necesară de carne, voi produce ceea ce îmi cereți!”

La consfătuirea de la Țelinograd, s-a insistat foarte mult asupra faptului că producția de furaje trebuie să precedă creșterea șeptelului. Parafrazînd zicala populară „dacă e pîine, vor fi și șoareci”, N. S. Hrușcirov a spus: „Dacă sînt furaje, va fi și carne!”

Cultura care permite în primul rînd să se atingă obiectivele fixate pentru producția de carne este porumbul — „regele cîmpurilor”. Pentru a se ajunge la sporirea proiectată a șeptelului, urmează să se recolteze de pe fiecare hectar între 300 și 400 de chintale de porumb masă verde.

Consfătuirea de la Țelinograd a scos în evidență marea entuziasm al celor care lucrează pe pământurile destelenite. Apreciînd la justa sa valoare această forță motrice sufletească, N. S. Hrușcirov a arătat că ea se poate măsura și în unități concrete, reale: „Obținerea a 20 de chintale de cereale la hectar — iată primul grad de entuziasm. Dobîndirea a 75 de chintale de carne la suta de hectare cultivate — iată cel de al doilea grad!”

Consfătuirea de la Țelinograd a însemnat un nou și important ajutor dat de către Partidul Comunist al Uniunii Sovietice colhoznicilor și muncitorilor din sovhozurile de pe pământurile destelenite. În cea mai deplină unanimitate, ei au aprobat cuvintele tovarășului Hrușcirov care a spus:

„Noi, comuniștii, care deschidem drumuri noi nu numai pentru țara noastră, ci pentru întreaga omenire, trebuie să dovedim, așa cum am și făcut-o în domeniul industriei, științei și culturii, că vom lăsa cu mult în urma noastră țările capitaliste cele mai dezvoltate și în ceea ce privește agricultura. Și pe acest tărîm, noi putem să atingem și vom atinge o productivitate a muncii mai ridicată decît în țările capitaliste”.

Gh. Livescu

Finanțele în slujba construcției comuniste

Pe marginea sesiunii Sovietului Suprem al U. R. S. S.

Între 6 și 8 decembrie a.c. a avut loc la Kremlin cea de a 7-a sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S. Printre alte probleme, sesiunea a dezbătut și aprobat Bugetul de Stat al U.R.S.S. pe 1962.

Așa cum se arată în Raportul cu privire la Bugetul de Stat al U.R.S.S. pe 1962 și la executarea Bugetului de Stat al U.R.S.S. pe 1960, prezentat sesiunii Sovietului Suprem de Vasili Garbuzov, ministrul Finanțelor al U.R.S.S., Bugetul de Stat al Uniunii Sovietice pe 1962 prevede asigurarea resurselor financiare necesare pentru înlăturarea tuturor mîsurilor decurgînd, pentru anul care vine, din hotărîrile Congresului al XXII-lea al P.C.U.S.

În cadrul unui articol recent publicat în ziarul „Ekonimiceskaia gazeta” A. Zverev, doctor în științe economice, arăta că conținutul calitativ al finanțelor și, în speță, al bugetului se vor schimba pe măsura înaintării în comunism.

Pe măsură ce se dezvoltă economia socialistă statul sovietic asigură ritmurile necesare producției socialiste lărgite și întăririi capacității de apărare a țării. Bugetul de Stat al U.R.S.S. prevede pentru 1962 la capitolul venituri suma de 81,9 miliarde de ruble, iar la capitolul cheltuieli — 80,3 miliarde ruble. Din acestea, în anul care urmează, vor fi cheltuite pentru finanțarea economiei naționale 32,4 miliarde de ruble. Suma cea mai mare va reveni unor ramuri industriale de primă însemnătate pentru economia țării cum sînt: industria energiei electrice, metalurgia, industria chimică, industria constructoare de mașini și cea a combustibilului.

O mare atenție se acordă, de asemenea, dezvoltării producției agricole în scopul asigurării unui belșug de produse agro-alimentare pentru popor. În 1962 pentru dezvoltarea agriculturii se vor cheltui în total 7,6 miliarde ruble.

Totodată, partidul și guvernul înlăptesc cu consecvență măsuri menite să asigure creșterea neconțință a bunăstării poporului. Pentru construcția de locuințe vor fi alocate în anul care urmează 5,1 miliarde de ruble; pentru învățămînt, pregătirea cadrelor, pentru știință și cultură se alocă 12,4 miliarde de ruble; pentru sănătatea publică și cultură fizică — 5 miliarde de ruble.

Dacă e drept că cifrele își au muzica lor, cele de mai sus con-

frătească și ajutor reciproc statornicite între statele socialiste, ca și politica în spirit internaționalist proletar a statului sovietic față de țările slab dezvoltate din punct de vedere economic sînt reflectate în Bugetul de Stat prin creșterea alocațiilor pentru acordarea de credite și ajutor economic. În 1962, cu ajutorul creditelor acordate de statul sovietic se vor construi în aceste țări peste 300 de întreprinderi industriale, obiective agricole și altele.

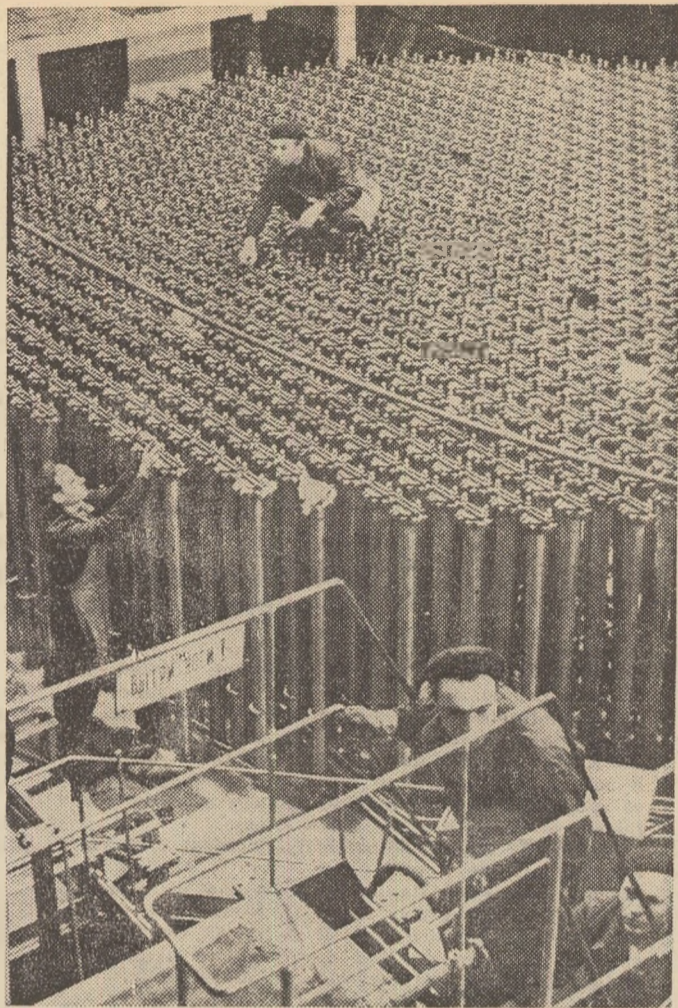
Bugetul de Stat al Uniunii Sovietice prevede de asemenea pentru anul următor suma de 13,4 miliarde de ruble pentru cheltuieli de apărare. Aceasta se impune ca o necesitate datorită faptului că statele capitaliste, în frunte cu S.U.A., întăresc politica agresivă față de țările lagărului socialist, își sporesc cu febrilitate for-

țele militare și amenință fățiș cu războiul.

Actuala sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S. care a aprobat planul dezvoltării economiei naționale și Bugetul de Stat pe 1962 a stîrnit un viu ecou în lumea întreagă. Deși cercurilor monopoliste din Occident nu le sînt pe plac succesele Uniunii Sovietice, ele sînt totuși nevoite să le recunoască. Este edificator în această privință faptul că pînă și un observator de la „New York Times” mărturisește: „În planul economic și bugetul sovietic pe 1962, principalul constă în aceea că economia sovietică înaintează cu pași rapizi, atît în domeniul producției, cît și în cel al consumului”.

Oamenii muncii din țările socialiste văd în prevederile Bugetului de Stat pe 1962 transpunerea în realitate a sarcinilor trasate de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., un pas concret pe calea construirii comunismului în U.R.S.S.

A. Vlad

Lîngă Sverdlovsk se construiește centrala atomo-electrică „I. V. Kurceatov”.

Marea bătălie a Moscovei

Acum douăzeci de ani, în apropierea Moscovei s-a desfășurat una din cele mai mari bătălii, în care poporul sovietic, sub conducerea Partidului Comunist, a zdrobit pe vrăjmaș. Prin amploarea și durata operațiilor militare, această bătălie a fost fără precedent în istoria de pînă atunci a celui de al doilea război mondial. Au fost angajate de ambele părți 150 de divizii, peste 20.000 de tunuri și aruncătoare de mine, 3.000 de tancuri și aproximativ 2.000 de avioane. Luptele s-au desfășurat pe un imens teritoriu — 750 de kilometri în lungime și peste 400 de kilometri în adîncime — și au durat aproape șase luni. Bătălia de lângă Moscova s-a împărțit în două etape: defensivă (30 septembrie — 5 decembrie 1941) și ofensivă (6 decembrie 1941 — 20 aprilie 1942).

Pornind războiul împotriva Uniunii Sovietice, comandamentul fascist a contat ca încă înainte de venirea iernii să ocupe Moscova, Leningradul, Harkovul și alte centre industriale din partea europeană a U.R.S.S. Operației de cucerire a Moscovei, fasciștii li acordau cea mai mare însemnătate, legîndu-și de ea speranțele în încheierea victorioasă a „războiului fulger” în Răsărit.

În direcția Moscovei inamicul a aruncat principalele forțe de pe frontul de răsărit: trei grupuri de tancuri și trei armate, unite în grupul de armate „Centru”. În total aici au fost concentrate 75 de divizii fasciste, dintre care 22 de divizii de tancuri și motorizate, reprezentînd aproape două treimi din forțele de tancuri și motorizate ale dușmanului.

Fatala hotărîre a hitleriștilor

La 30 septembrie, hitleriștii au trecut la ofensivă împotriva trupelor de pe Frontul de la Briansk. Iar în zorii zilei de 2 octombrie au urmat lovituri împotriva trupelor de pe Fronturile apusean și de rezervă.

UN TROFEU INSTRUCTIV

La 22 iunie 1941, ofițerii celui de al doilea divizion al regimentului 68 de artilerie hitlerist, scoțînd dintr-un tun un proiectil încă tîmegînd au gravat cu mîgălă pe el următoarele cuvinte: „Comandantului tău, Rusie”. În continuare, cu o săgeată, au indicat direcția loviturii: „Răsărit”. Fasciștii erau siguri că după victoria lor „fulgerătoare”, proiectilul va intra în istorie.

Fasciștii au trasat pe obuz cu o precizie neobișnuită drumul pe care l-au parcurs pe pămîntul sovietic. „Brest — 22.6.41, Prujanî-Rozana — 29.6.41, Slonim, Baranovici, Stolbji, Minsk, Cervenî, Berezino — 6-7.7.41, Nipru — 11-13.7.41, Gorki, Hosloviși, Baltughino, Elnea”.

Lîngă Elnea, hitleriștii au suferit puternice contra-lovituri din partea unităților Armatei Roșii. Luptele crîncene au durat mai bine de două luni.

Fasciștilor nu le-a fost ușor, dar au continuat să înainteze cu încăpăținare spre Moscova:

„Spas-Demensk, Viazna, Iuhnov, Medini, Narofominsk. 1.12.41: 30 km pînă la Moscova”.

Aici drumul regimentului 68 de artilerie german s-a oprit.

Decembrie 1941. Vlăgîndu-și dușmanul, Armata Sovietică a trecut la o contraofensivă puternică și, încheind victorios marea bătălie de lîngă Moscova, a aruncat inamicul departe spre apus.

Și desenul acesta ilizibil, gravat la începutul lunii decembrie 1941 pe proiectil, de un huligan, fascist, a fost ultimul lui desen.

Cercelînd pe cîmpul de luptă nenumăratele trofee părăsite de dușman în timpul retragerii, ofițerul sovietic A. Sai a descoperit proiectilul cu pricina și l-a purtat cu el tot timpul războiului.

Proiectilul german a trebuit să facă astfel cale întoarsă. Ostașul sovietic l-a dus pînă în birlogul fiarei fasciste — la Berlin. După război, proiectilul a ajuns totuși la Moscova. Dar nu ca document istoric al unei „fulgerătoare” victorii naziste, ci ca simbol al eșecului total înregistrat de Reichul hitlerist.

N. Arsenin

instructor superior la Muzeul Central al Armatei Sovietice

Eroismul și dîrzenia fără precedent a trupelor sovietice au spulberat toate pronosticurile și planurile dușmanului. Apărînd cu o abnegație neîmurmurată fiecare palmă de pămînt, ostașii sovietici au pricinuit inamicului pierderi grele. În luptele de lîngă Moscova au luat ființă unitățile de gardă sovietice.

La chemarea organizației orășenești de partid Moscova, sute de mii de oameni ai muncii au pornit la apărarea capitalei. În primele cinci luni ale războ-

Octombrie 1941. Locuitorii Moscovei sapă tranșee pentru a bara înaintarea dușmanului

iului, peste 100.000 de comuniști și 260.000 de comsomoliști din Moscova au plecat pe front. Au luat ființă divizii de voluntari. Partizanii au dat lovituri îndrăznețe liniilor de comunicație ale inamicului.

În aceste zile grele, am preluat comanda armatei a 5-a care fusese reconstituită. Această armată avea sarcina ca în caz de ofensivă a dușmanului, sprijinindu-se pe linia fortificată Mojaisk, să-i împiedice înaintarea spre Moscova.

În zorii zilei de 16 octombrie, unitățile de tancuri ale dușmanului și-au croit drum spre linia întâia de apărare a armatei a 5-a, în regiunea cîmpului de la Borodino. Cu toate că ostașii sovietici au dat dovadă de curaj și dîrzenie, hitleriștii, superiori în tancuri și avioane, au reușit să rupă linia de apărare. În luptă au fost aruncate rezerve. De un eroism fără seamăn au dat dovadă tanchiștii și motocicliștii noștri.

Începînd cu data de 20 octombrie, în capitală a fost introdusă starea de asediu. Din batalioanele voluntare de comuniști au fost formate trei divizii. La Moscova soseau continuu, din toate colțurile țării, scrisori, rezoluții, saluturi în care oamenii sovietici își exprimau recunoștința profundă față de apărătorii Moscovei eroice și-i asigurau că vor face tot ce e posibil pentru victorie.

Forțele dușmanului începeau să se epuizeze. Morala armatelor hitleriste scădea. În lucrarea sa, „Hotărîri fatale”, generalul fascist G. Blümmertritt scrie: „Cînd am ajuns foarte aproape de Moscova, starea de spirit a comandanților și trupelor noastre s-a schimbat brusc. În octombrie și la începutul lunii noiembrie am descoperit cu uimire și dezamăgire că rușii zdrobiți nu încetaseră de loc să existe ca forță militară. În ultimele săptămîni, împotrivirea inamicului se intensificase și luptele deveneau pe zi ce trecea mai înverșunate”.

Cu toate acestea, la 15 noiembrie, hitleriștii au declanșat a doua ofensivă „generală” împotriva Moscovei. Mai întîi ei au atacat flancul stîng al Frontului de la Kalinin, după care au trecut la ofensivă pe întreg frontul — de la bazinul Volgăi pînă la Tula.

În perioada aceea, eram comandantul armatei a 30-a. Cu fiecare zi, trupele noastre se căleau în luptă, acumulînd forțe noi, se îmbunătățea atît armamentul cît și starea de spirit. Și cu toate că situația pe front, în special în împrejurimile Moscovei, era ca și mai înainte extrem de complicată, tendința generală înclina în favoarea trupelor sovietice. Era

limpede că în cel mai scurt timp nu numai că ele puteau să oprească în loc dușmanul, ci să și treacă la contraofensivă.

La 3 decembrie, dușmanul a primit o serie de contra-lovituri puternice, fiind sîft să intre în defensivă.

6 decembrie, ora 4 și 25

Fără să dea posibilitate inamicului să se consolideze pe pozițiile pe care se afla, trupele sovietice au pornit contraofensiva. În sectorul armatei a 30-a, contraofensiva a început în dimineața zilei de 6 decembrie. În ajunul bătăliei, în toate companiile s-au ținut ședințe deschise de partid. Chiar în ședințe mulți ostași au prezentat cereri de primire în partid sau Comsomol.

În ziua de 6 decembrie, la ora 4 și 25 de minute, artileria a început o canoadă, care a durat 30 de minute. De la punctul de comandă și observație al armatei se putea vedea bine cum explodau proiectilele în obiectivele fixate. La 4 și 55 de minute, au început atacul infanteria și tancurile. În zori, trupele noastre străpuseră linia de apărare a inamicului pe un front de 12 kilometri în lungime și de 6 kilometri în adîncime.

În cele cinci zile ale contraofensivei noastre, pierderile dușmanului s-au cifrat la peste 30.000 de morți. Numai trupele de pe Frontul vestic au capturat în acest timp 386 de tancuri, 4.317 autocamioane, 704 motociclete, 305 tunuri și 101 aruncătoare de mine. Hitleriștii au opus o împotrivire disperată, trecînd la contraatacuri. Dar ei se rostogoleau din ce în ce mai mult spre apus.

În cursul contraofensivei de lîngă Moscova trupele sovietice au eliberat din mîinile cîmpitorilor peste 11.000 de centre populate, aruncînd înapoi dușmanul cu 100-250 de kilometri. Astfel a fost înlăturată primejdia care amenința capitala Uniunii

Sovietice și întreaga regiune industrială Moscova. Lîngă Moscova au suferit o grea înfrîngere 38 de divizii dușmane. Planul hitlerist de război fulger a fost înmormîntat.

Victoria de lîngă Moscova a avut o uriașă însemnătate politică și militară. Ea a spulberat mitul invincibilității armatei germane fasciste. Pentru a-și justifica înfrîngerea suferită, generalii și feldmaresalii fasciști au început să caute și să inventeze diferite cauze. Ei dau vina, în special, pe iarna rusească, pe imensul teritoriu al Uniunii Sovietice, pe caracterul de aventurier al lui Hitler.

Se înțelege însă că nu „arna geroasă”, nu drumurile proaste sau întinderile de necuprins au constituit cauza înfrîngerii armatei hitleriste. Alți factori au determinat zdrobirea dușmanului. Este vorba de forța, dîrzenia și ura ostașilor sovietici față de dușman, de arta militară a comandamentului sovietic, de conducerea permanentă, precisă exercitată de gloriosul Partid Comunist al Uniunii Sovietice, care se bucură de o încredere și o autoritate nelimitată în rîndul poporului.

În urma zdrobirii hitleriștilor lîngă Moscova, țările înrobite au căpătat încredere în posibilitatea eliberării lor de sub jugul fascist. În Uniunea Sovietică și în glorioasa sa armată, ele au văzut singura forță capabilă să salveze lumea de ciurma brună. În țările înrobite de hitleriști a început să se intensifice lupta împotriva ocupanților.

Victoria de lîngă Moscova a arătat cu toată tăria superioritatea netă a orînduirii sociale și de stat sovietice față de cea capitalistă. Ea a însuflețit oamenii muncii din familia noastră multinațională la noi victorii.

Din clipa cînd au răsunat ultimele salve ale Marelui Război pentru Apărarea Patriei, poporul sovietic nu numai că a izbutit să-și vindece rănile grele, dar prin munca sa eroică, însuflețit de Partidul Comunist, a transformat țara într-o mare putere mondială. La cel de al XXII-lea Congres al P.C.U.S., Nikita Sergheevici Hrușciiov, vorbind despre întărirea capacității de apărare a U.R.S.S., a puterii Forțelor Armate Sovietice, a arătat că aceasta este sarcina sarcinilor.

General de armată

D. D. Leliușenko,

de două ori Erou al Uniunii Sovietice

Soarele a răsărit de 17 ori

La 11 septembrie 1961, am împlinit 26 de ani. Dar acum ziua mea de naștere ar trebui, poate, strămutată cu 17 zile în urmă. Am fost primul om care, în cursul unei singure zile, și al unei singure nopți, am reușit să depășesc viața planetei noastre cu 17 zile și în 25 de ore să văd de 17 ori, răsăritul soarelui.

La 11 septembrie, în timp ce Ta-

În regiunea Saratov, pe locul unde a aterizat nava cosmică „Vostok-2”, va fi înălțat un monument.

mara trebăluia prin casă, eu citeam scrisorile, cărțile poștale și telegramele de felicitare pe care le primisem de la cunoscuți și necunoscuți, de la tineri și bătrâni. Am primit și chestionare din partea unor reviste, ziare și organizații obștești. Chestionarul unui ziarist străin m-a interesat în mod deosebit. Am început să citez cu glas tare întrebările, pentru ca să le audă și Tamara:

— În ce relații sînteți cu soția?
— Despre asta trebuie întrebată soția, a răspuns înveselită Tamara, din buclărie.

— Ce mîncare vă place mai mult?
— Glasul de dincolo de perete a tăcut pentru o clipă după care s-a făcut auzit următorul răspuns:

— Peșeni furați din bostănărie, colțunași siberieni cu carne și tot ce pregătește soția...

— Tamara! — am spus eu, prefăcîndu-mă indignat — Se pare că le-ai cam încurcat: astăzi nu-i ziua ta de naștere, ci a mea, iar răspunsurile pe care le dai tu, îți fac cinste tie, nu mie.

Am citit apoi următoarea întrebare: — Cum vă simțiți în postura de celebritate mondială?

— Repetă, te rog!
Am repetat. Tamara n-a mai spus nimic.

— La drept vorbind, cum mă simt în postura de celebritate mondială?

Aș fi putut răspunde simplu: mă simt excelent, dar acest răspuns nu mă satisfăcea. Și, pe cît se pare, nu ar fi satisfăcut nici pe cei care au pus întrebarea. Ei altceva așteptau de la mine.

Nu vreau să fac vreun reproș corespondentului. După cît se vede, el mi-a pus o întrebare stereotipă, pe care o pune tuturor, fără nici un discernămint: și unui boxer care a cîștigat campionatul mondial, și unui om care cîzînd de la etajul 20 reușește, printr-o minune, să scape cu viață.

În poștața cărții „Povestea unui om adevărat” se vorbește despre anchetarea criminalilor de război la procesul de la Nürnberg.

Era interogată Göring.

— Recunoașteți că săvîrșind un atac trădător asupra Uniunii Sovietice, atac care a dus la zdrobirea Germaniei, ați comis o crimă capitală?

Göring a răspuns cu vocea surdă: — Nu a fost o crimă, ci o greșeală fatală. Pot recunoaște doar că am procedat nechibzuit pentru că, după cum am constatat în cursul războiului, noi nu știam multe lucruri, iar multe altele nici nu le bănuiam. Principalul este că nu-i cunoșteam și nu-i înțelegeam pe rușii sovietici. Nu vorbesc de numărul tunurilor, al avioanelor și tancurilor... Vorbesc despre oameni, iar omul rus a fost întotdeauna o enigmă pentru străini...

S-ar putea pune întrebarea: Ce legătură este între mărturisirile lui Göring și întrebarea corespondentului occidental? Și totuși o legătură există. Ceea ce a fost o enigmă pentru Göring continuă să rămînă o enigmă pentru mulți oameni și în ziua de astăzi. Altminteri, ei nu ar

de GHERMAN TITOV

pune o astfel de întrebare. Altminteri, noi nu am cruți astăzi amenințările proferate de generali și politicieni din Occident la adresa Uniunii Sovietice și a poporului sovietic. Și această neînțelegere, ca să spunem așa, a caracterului omului sovietic, neînțelegere a concepțiilor noastre, a ideilor și scopurilor noastre, dăunează în primul rînd celor care nu vor să ne înțeleagă.

Zborul navei cosmice „Vostok 2” a fost în primul rînd rezultatul activității științifice încordate a unui colectiv de multe mii de oameni, care și-a consacrat cunoștințele și munca creării primelor nave cosmice din lume. Eu personal am un rol de invidiat, dar nicidecum chiar atât de important, în comparație cu activitatea depusă de acei eroi ai muncii, care încă nu sînt cunoscuți. De aceea, a poza în „stea” înseamnă a-i nedreptăți pe cei care au meritul mult mai mare decît mine.

Pregătindu-ne de zbor noi nu ne gîndeam la săvîrșirea unui act eroic. Altfel nu mi s-ar fi încredințat zborul, iar eu n-aș fi avut dreptul moral de a fi cosmonautul nr. 2. Noi înțelegeam toate acestea cu inima și ne pregăteam numai de muncă — condiție de netăgăduit, condiția principală a vieții noastre...

Cel de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S. a adoptat noul Program al partidului nostru, al cărui scop este construirea comunismului. Noi l-am primit cu toată inima și-l vom îndeplini cu orice preț. Și asta va fi un act de eroism. Dar al cui? Al lui Ivanov? Al lui Petrov? Al lui Gagarin? Al constructorului princi-

Gherman și Tamara

pal? Al lui Titov? Nu! Va fi un act de eroism al întregului popor sovietic, al poporului care trăiește după marea lege a comunismului.

În ceea ce mă privește, cea mai mare cinste pentru mine a fost Hărăzirea Comitetului Central al Partidului Comunist de a mă primi în rîndurile sale înainte de expirarea stagiului de candidat.

În cuvîntarea sa, Nikita Sergheevici Hrușciov a spus că stagiul de candidat l-am făcut în Cosmos și că sînt demn să fiu membru de partid. Am fost foarte mișcat și mîndru de această recomandare.

Noi, cosmonauții, cunoaștem diferențele teorii despre calitățile omului căruia îi este dat să zboare în Cosmos. Științii au calculat că „drumul” pînă în planeta Marte durează sute de zile, iar în acest răstimp omul este copleșit de ideea singurătății și izolării, determinată de tulburarea ritmului obișnuit al vieții. De aceea unii „teoreticieni” consideră că cosmonauții trebuie să fie oameni limitați, cu cerințe cămîne.

Există și o „teorie” potrivit căreia este necesar să se frîneze artificial activitatea vitală a omului în timpul unui zbor îndelungat. Cu alte cuvinte, cosmonautul să fie adus într-o stare asemănătoare letargiei și această mumie vie să fie tri-

measă spre stele. Atunci pentru ce e nevoie să se mai trimită un om în Cosmos? Ce va vedea el, ce va afla el acolo? Ce va aduce el oamenilor cînd se va întoarce pe Pămînt?

Vorbesc despre aceasta pentru că după zborul meu mi s-a arătat traducerea povestirii științifico-fantastice „Omul pe orbită” a lui Kenneth Kaye, apărută în august 1961, în revista „Saturday Evening Post”.

Ar fi stupid ca Kenneth Kaye, să fie acuzat numai de faptul că îndrăgă absurdități. Nuvela sa este semnificativă în multe privințe. El a scris-o nu pentru cititorii sovietici, ci pentru cei americani și nu pot să nu menționez cîteva mici fragmente din această „capodoperă”.

După zbor organismul eroului principal, Ross Claridge (după Kaye, primul cosmonaut din lume care urma să zboare în jurul lumii și să se înapoieze pe Pămînt, trebuia să fie un american) reacționa slab și medicii psihiatri păreau nesatisfăcuți. Cosmonautul nu a putut răspunde la toate întrebările savanților și generalilor; unele amănunte ale zborului le-a trecut cu vederea...

— Da, sir, ați făcut asta! — spuse generalul de aviație Mac Adams. Să vedem cum va fi primită la Moscova această știre!

— Nu eram sigur. De fapt, nici nu credeam că voi reuși. Nu credeam niciodată că mă voi reîntoarce.

— De ce ați insistat, atunci, să zburati?

— Consideram că e timpul să terminăm odată cu amînările și să încercăm să-i întrecem pe sovietici într-o anumită privință. Socoteam că jocul merită riscul. Mi se părea că nu este chiar atât de important dacă mă voi reîntoarce sau nu.

— Nu m-am așteptat de la duminecă la un astfel de răspuns, tinere! — spuse încurcat generalul.

— Probabil că sînt într-o stare de depresiune. Am dormit la comandă, m-am trezit la comandă, ca un automat! Sînt atât de buimăcit, încît nici nu mai pot judeca. Nici vorbă, eram sigur că mă voi reîntoarce d-le general.

Puțin timp mai tîrziu Claridge spuse:

— Sînt istovit. Mult timp n-am dormit un somn normal. Astăzi se cheamă regim controlat: adormeam cu droguri și mă trezeam cu ele. Erau introduse în mîncare...

Oare un astfel de cosmonaut poate fi dus la o festivitate în cazul unei victorii remarcabile a științei? El ar trebui trimis imediat și pentru mult timp într-un ospiciu.

Noi, cosmonauții sovietici, știm că zborurile în Cosmos le facem nu pentru reclamă sau din pasiune sportivă. Rațiunea omului, care nu este întunecată de nici un fel de droguri și somnifere, care este luminată de un scop științific bine precizat — iată factorul prezent în zborurile noastre. Rațiunea care caută să pătrundă totul în amănunt, o rațiune înarmată cu cunoștințe, o rațiune care știe să analizeze, să urmărească și să rezolve...

Toți prietenii mei, cosmonauți sovietici — n-aș dori ca aceasta să fie socotită ca o „autoreclamă” — s-au pregătit și se pregătesc tocmai pentru astfel de zboruri. În acest scop a fost înfăptuit zborul navei „Vostok-2” în cursul căruia am admirat cele 17 neuitate răsărituri de soare ale erei noi, ale erei cosmice.

EROII ZILELOR NOASTRE

„Poporul sovietic a primit ca pe o înflăcărată chemare la acțiune cuvintele rostite de Nikita Sergheevici Hrușciov la închiderea celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S.: „La lucru, tovarăși! Spre noi victorii ale comunismului!”

Pe largul front pașnic al creației inspirate, muncesc umăr la umăr vîrstnici și tineri.

Fiecare epocă își are eroii săi, în funcție de sarcinile ei istorice. În epoca noastră minunată, epocă de nemaiîntîlnit avînt creator, figura centrală este omul muncii. Eroii sovietici ai luptei pentru comunism sînt membrii brigăzilor de muncă comunistă, stăpînii tehnicii celei mai avansate, autorii recoltelor înalte de porumb, cei pe care-i poartă acum trenurile spre pămînturile întelenite și spre marile șantiere ale Siberiei și Orientului Îndepărtat — cu toții însetați de cunoașterea profundă, nemijlocită a vieții, cuceritori de farmecul drumurilor în timp și în spațiu, interesați pînă la dăruire de soarta celor alături de care trăiesc și muncesc. Au vîrste diferite, ocupații diferite, caractere diferite, dar viața lor se întemeiază pe un ideal care le reunește existențele, conferindu-le un înțeles superior.

Unul din ei se numește Alexandr Sireskin și lucrează la secția de construcții metalice a marelui Uralmașzavod. Cum s-a prezentat la uzină, a cerat să fie repartizat în sectorul cel mai înalțat. Să fie mereu prezent acolo unde-i mai greu — iată lozincă după care se călăuzeste conducătorul brigăzii complexe, Alexandr Sireskin.

Zilele acestea ziarele au scris despre el. Motivul a fost următorul: cum nu primise armătură și ca să nu pierdă timpul, brigada lui Sireskin a lucrat o săptămînă întreagă pe un sector „străin” — pentru a scoate din impas brigada rămasă în urmă a lui Gavrilov. Armătura a început să sosească la sfîrșitul săptămînii, chiar simbătă. Trebuiau neapărat betonate cinci coloane. Dar brigăzii nu-i mai rămăsese la dispoziție decît o zi — duminică — și o noapte. Băieții lucraseră o săptămînă întreagă — și încă pentru alții — și aveau dreptul să se odihnească. De aceea Sireskin nici n-a putut să-i cheme pentru a doua zi. Dar a măturisit cuiva intenția de a veni să lucreze. Băieții au aflat și a doua zi s-au prezentat cu toții. Și au lucrat cu un nemai-pomenit avînt. Seara, Sireskin i-a adunat pe toți și le-a spus:

— Băieți, ca să putem termina propun următorul plan: montorii rămîn să lucreze peste noapte, iar betonistii vin mîine dimineață să toarne beton.

În cel privește pe el, Sireskin a rămas și în schimbul de noapte și în cel de a doua zi. Cîte ore s-au adunat în total?

Pe eroii de la mina nr. 4 „Budionovskaia-Vostocinaia”, din Doneț, îi cheamă Ivan Gavrilov, Mihail Babir, Nikolai Ivanov, Nikolai Govorov, Nikolai Surgai. Ei lucrează în aceeași brigadă care pregătește galeria pentru extracția de cărbune. Într-o zi s-au apucat să calculeze cîte minute pot fi economisite la fiecare operație. Și au ajuns la rezultatul că se pot cîștiga aproape trei ore. Deci, și-au spus ei, în aceste trei ore putem trece la extracția cărbunelui, depășindu-ne sarcinile. Înarmați cu calcule precise, s-au apucat de treabă. Fiecare cunoaște cîteva meserii, dar ușor tot n-a fost, fiindcă se lucra de două ori mai repede decît în mod obișnuit. Rezultatul: brigada lui Gavrilov a extras 90 tone de cărbune. Auzind de inițiativa tovarășilor lor, băieții din brigada de schimb a lui Vasili Kolomoitșev și-au depășit și ei planul. Așa că, în total, sectorul comsomolist nr. 4 a dat într-o zi 220 tone de cărbune, de două ori peste normă. După memorabilul record, întregul colectiv s-a adresat administrației cerîndu-i să mărească planul sectorului de două ori.

„Eroii zilelor noastre, eroii luptei pentru comunism sînt la înălțimea epocii lor eroice.

I. Cristea

Recent, cunoscutul om de știință acad. S. G. Strumilin, a acordat un amplu interviu unui redactor al săptămânalului „Nedelea”.

Discuția a început la telefon:

— Stanislav Gustavovici, redacția noastră primește multe scrisori în care cititorii ne roagă să vorbim despre comunism. Autorii lor ne pun tot felul de întrebări legate de societatea viitorului

— Este foarte firesc, — a răspuns academicianul — și pe mine mă preocupă problemele acestea, mai cu seamă acum, după cel de al XXII-lea Congres al partidului. După cum văd, e vorba de un interviu.

— Da, dar nu un interviu obișnuit. Întrebările le vor pune cititorii, eu neavînd decît rolul de intermediar.

— Bine, atunci vă aștept.

Și interviul a continuat în camera de lucru a reputatului economist și statistician sovietic Stanislav Gustavovici Strumilin.

De la masă s-a ridicat în împințirea mea un om înalt, cu trăsături energice. Savantul, care este autorul a aproximativ 200 de lucrări, a participat activ, din 1897, la mișcarea revoluționară, a avut de suferit de pe urma „măsurilor” luate de guvernul țarist, a fugit de două ori din deportare. Așa că de comunism îl leagă nu numai un interes științific.

Am luat loc la o masă scundă pe care am rînduit îndată teancul de scrisori.

— Aș vrea să le spun din capul locului numeroșilor mei interlocutori că este greu să vorbești detaliat despre comunism nu numai

și cele capitaliste, dar n-a avut date și surse suficiente. N-ai vrea să-l ajutăm?

— Cu plăcere. După calculele noastre, în 10—12 ani creșterea volumului producției industriale în orînduirile economice care se întrec astăzi va fi exprimată cam în aceste proporții. (Academicianul Strumilin a luat din raft cartea sa, recent apărută, „Problemele socialismului și comunismului în U.R.S.S.”). Priviți, vă rog, acest tabel.

	1950	1960	1970	1980
(În procente față de volumul mondial)				
1. Lagărul socialist	18	33	51	60
2. Lagărul capitalist	77	56	37	29
3. Celelalte țări	5	11	12	11
Întreaga lume	100	100	100	100
Ritmul de creștere față de 1960.				
1. Lagărul socialist	28	100	342	832
2. Lagărul imperialist	68	100	146	234
3. Celelalte țări	24	100	254	445
În medie	50	100	222	452

După cum vedeți, în 1980 lagărul socialist va da minimum 60 la sută din producția mondială, în timp ce lagărul capitalist își va reduce la jumătate contribuția sa la volumul global. În grupul „celelalte țări”, sînt incluse statele care au scuturat jugul colonial sau luptă pentru eliberare. În cifrele citate, nu este prevăzută, firește, și creșterea suplimentară a producției lagărului socialist pe baza extinderii acestui lagăr. Lucrul este pe deplin posibil, pentru că numai metoda socialistă de gospodărire le poate permite țărilor slab dezvoltate să se transforme într-un timp scurt în țări înaintate.

Ce înseamnă gratuit ?

Academicianul a pus cartea la loc, iar noi l-am adresat altă întrebare :

— O seamă de cititori roagă să li se explice de ce necesitățile individuale vor fi satisfăcute într-o măsură din ce în ce mai mare pe seama fondurilor obștești de consum. „După părerea mea — scrie N. Dziba din Krivoi Rog — mărirea salariilor este o cale mai simplă”.

— Programul P.C.U.S. prevede creșterea salariilor paralel cu scăderea prețurilor, ca și reducerea diferenței dintre veniturile mari și cele mici. Totuși accentul principal este pus pe sporierea fondurilor sociale de consum (întreține-

„Îmi place tare mult să gătesc...”

rea gratuită a copiilor în instituțiile pentru copii, folosirea gratuită a locuințelor, a serviciilor comunale, a transportului, trecerea treptată la folosirea gratuită a caselor de odihnă, sanatoriilor, la alimentația publică gratuită). Acesta este primul pas spre repartitia după necesități: căci gratuit înseamnă accesibil tuturor după necesități. Este și calea cea mai justă, întrucît satisfacerea necesităților nu este condiționată de situația pe care o ocupă omul în societate și de venitul lui. Sfera serviciilor și bunurilor gratuite se va extinde.

— Foarte multe scrisori se referă la organizarea viitorului mod de viață. „Va

exista oare un birou de comenzi ? Vom putea face schimb de locuințe ? La ce etaj vor locui familiștii în noile blocuri ?”

— După scrisul mărunț, bănuiesc că autoarea scrisorii este o femeie. Am ghicit ?

— Da, e cititoarea noastră, Zoia Sokolnikova din Moscova. După cum vedeți, Stanislav Gustavovici, cititorii pun întrebări extrem de concrete...

— Dragii mei interlocutori. Astfel de amănunte despre traiul nostru încă nu sînt cunoscute. Și pe bună dreptate. E greu să ne imaginăm totul de pe acum în detaliu atît de mărunte.

Și cred că nici nu-i necesar. Un lucru e limpede: va fi o viață care se va bucura de tot confortul, așa cum va fi acesta înjeles peste 15—20 de ani. Nici nu ne putem imagina măsura în care îi va scuti efectiv pe oameni de ărosirea zadarnică a timpului și a forțelor viitorului sistem de organizare a deservirii. Timpul și forțele vor fi necesare pentru ocupații mai interesante și mai folositoare decît spălatul rufulor sau preparatul mîncării.

Masa de la cantină și omleta de acasă...

— Fiindcă a venit vorba, Stanislav Gustavovici, vă rog să-i răspundeți cititoarei noastre Galina Smirnova. „Cînd avem musafiri, toți îmi spun că gătesc foarte bine. Este complimentul cel mai plăcut pentru mine. Îmi place tare mult să gătesc. Știu să fac tot felul de mîncăruri” — și enumeră aici cîteva. Și lată și întrebarea ei : „Este adevărat că în comunism vom lua masa numai în cantine comune ?”

— Cînd vorbim de alimentația publică, avem de obicei în vedere cantinele. Din păcate, uneori la cantină nu numai că nu capeți poftă de mîncare, ci dimpotrivă, și-o pierzi. Pe cînd la restaurante se gătește mult mai gustos și mai variat. De ce să nu presupunem că în comunism, în orice cantină, omul va avea posibilitatea să mîncească la cel mai bun restaurant de azi ? Iată care-i sarcina prezentului : să se steargă deosebirile dintre cantine și restaurante, evident în sensul restaurantelor. În momentul de față, se construiesc multe întreprinderi de alimentație publică. Dar pentru a putea fi apreciate toate avantajele pe care le oferă ele, trebuie să fie exemplar organizate deservirea și bucătăria. După părerea mea, temerile bunelor gospodine sînt neîntemeiate. Dacă cuiva îi place să gătească, de ce nu s-ar face bucătar șef la o cantină, avînd astfel posibilitatea să primească complimente nu de la cîțiva oaspeți, ci de la zeci și zeci de comenseni recunoscători ? Dar în general vorbind, nimeni nu va fi obligat să ia masa la cantină. Fiecare va proceda cum va vrea, iar dacă cineva își va prepara o omletă, faptul nu va avea, evident, un caracter antisocial.

— Îngăduiți-mi să vă pun și eu cîteva întrebări. Referindu-se la articolul dumneavoastră „Traiul oamenilor muncii și comunismul”, apărut în revista „Novii mir”, un ziar austriac s-a apucat să-și sperie cititorii burghezi pretinzînd că comunismul distruge familia. Ce părere aveți despre această „teorie” a preslei austriace ?

— Cîte n-au pus pe seama comunismului scribii burghezi ! În articolul meu se spune că familia va deveni mai puternică, pentru că ea nu va fi legată prin alte fire decît acelea ale dragostei.

— Unii părinți cred că în comunism, educația colectivă a copiilor va fi la fel de obligatorie, ca să zicem, învățămîntul mediu în socialism.

— În noul Program al partidului se subliniază că întreținerea gratuită a copiilor în instituțiile pentru copii și în școlile-internat se va realiza numai la dorința părinților. Vedeți, însăși natura a rînduit astfel lucrurile că de la cea mai fragedă vîrstă, copiii simt nevoia să

fie împreună cu cei în tabere, în colectiv bun toate în ale copilului înfloresc tr-o familie rea — site.

— Dar nu va purie de familie și pentru părintel, nu se poate familie este înștie, de exemplu asupra dezvoltării mediului de familie dădaca Arina

— Vorbiți despre mama lui Saltikov-Shea ei. Educația de neprevăzută ca familie. Nu în toate gogi și educatori f

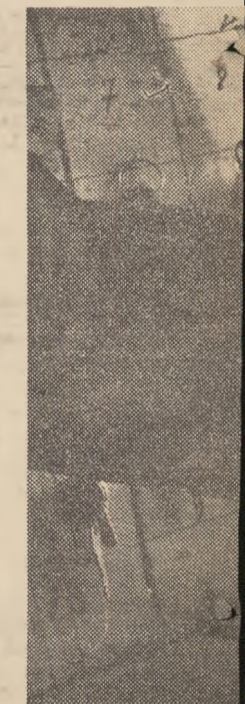
apro

com

se vor găsi multe fe vor iubi copiii și cre de bună voie e chide numai între A fost un timp cîr să-și de copiii la schinș duția de

Tineretea b zece ore

— Încă o pr pensionar din tatea comunis

O viitoare specialistă... multilaterală

pentru că e vorba de viitor, ci și pentru că comunismul este un mod de viață în continuă înnoire, în neîntreruptă perfecționare — ne-a spus savantul cu un zîmbet aruncînd o privire spre maldărul de plicuri.

— Stanislav Gustavovici, cititorii se interesează nu de viitorul foarte îndepărlat, fapt care, în paranteză fie spus, îi deosebește de scriitorii de literatură științifico-fantastică, amatori să scruteze timpul cu un mileniu înainte. Iată, de exemplu întrebarea cititorului Sergheev din Ivanovo : „Răspundeți-mi, vă rog, pe ce temeuri științifice poate fi planificată apariția noii orînduirii sociale ?”

— O întrebare foarte rezonabilă ! Într-adevăr, n-are nici un sens să planifici, pentru un an foarte precis, apariția socialismului, să spunem, în America capitalistă. Dar poate fi planificată construirea bazelor societății comuniste în U.R.S.S. pentru că, în primul rînd, comunismul „crește” în mod firesc din socialism, ca din baza lui neantagonistă (după cum se știe, socialismul este prima fază a comunismului), în al doilea rînd, pentru că economia socialistă este o economie planificată. V. I. Lenin arăta că : „prețuim comunismul numai atunci cînd este fundamentat din punct de vedere economic”. Multe institute și instituții, o armată întreagă de savanți și specialiști au depus o intensă activitate pentru a fundamenta, din punct de vedere economic viitorul societății sovietice.

Calculule matematice precise, riguroasa analiză economică au dat următorul rezultat : în deceniul al nouălea al secolului nostru, va fi creată în linii mari baza tehnică materială a belșugului. Acest lucru este esențial pentru victoria noii orînduirii sociale, fiindcă numai un nivel economic foarte înalt permite să se treacă la transformarea radicală comunistă a societății.

— Autorul altei scrisori, tovarășul Gonciarov din Minsk, este pasionat de problemele economice. De profesie este radiotehnician, dar într-un anumit sens vă este coleg. Tovarășul Gonciarov a încercat să calculeze în ce situație economică se vor afla în 1980 țările socialiste

...le o vîrstă — la grădinițe, cele respective. Într-un coștințele sociale înnăscute se dezvoltă, pe cînd în împotriva, ele sînt înabu-

...fi oare ruperea prea timie o încercare prea grea și, și pentru copii? De altte spune că educația în general de depreciat. Se u, ce rol important a avutării poetice a lui Pușkin ilie — unchiul lui, poetul, Rodionovna...

Pușkin, dar amintiți-vă de medrin, celebră prin cruziocială îl va feri pe copil a poate surveni în fiecare amilile poți întilni pedanzestrați. Fără îndoială că

piatul viitor comunist

...i culte și talentate, care or fi gata să se consacrației lor, fără a se înpatru pereți ai camerei. părinții nu prea voiau nternat, Vești cum s-a zi?

...nicilor și cele libere pe zi

...mă. Tovarășul Nikolaev, v întrebă: „In socie-media de vîrstă va fi

mai ridicată? Și mai departe: „Vor fi, probabil, mai mulți bătrîni decît azi. Rolul lor în dezvoltarea societății va crește?”

— Oamenii care au azi vîrsta de pensionari vor fi în comunism tineri. Sînt încredințat — și vă rog să nu mă bînuieți de egoism de bătrîn — că tinerețea buniceilor și bunicilor viitorului se va prelungi pînă la 100 de ani. Vă dați deci seama ce imense posibilități se vor deschide în fața oamenilor în comunism. Medicina va învinge toate bolile, minunatele condiții de viață și sportul vor duce la perfecționarea fizică a oamenilor. În ce privește catastrofele și accidentele, ele vor scădea la minimum datorită tehnicii și tehnologiei perfecționate, planificării raționale a orașelor.

— Cum credeți că va fi organizată, aproximativ, ziua omului viitorului?

— Bineînțeles, nu e cazul să spunem că se va trezi la ora 12 sau 1 la prînz. Așa dar, a plecat la lucru unde nu stă mai mult de patru ore. Munca îi dă mari satisfacții, căci o iubește. Dacă-i acordăm pentru somn, mîncare și diverse treburi personale zece ore, înseamnă că mai are la dispoziție încă pe altă. Zece ore de timp liber! Lectură, experiențe în laborator, — într-un cuvînt ocupații după pofta inimii — patru ore. Încă patru ore de sport, activitate artistică și socială. Și mai rămîn încă două ore. Eu, de exemplu, m-aș duce în vizită ori la concert, sau aș urmări emisiunile de televiziune, sau aș asculta o conferință, adică m-aș lăsa în voia înfurării crescînde a mediului înconjurător și a legăturilor cu întreaga omenire. Improspătarea permanentă a ocupațiilor, trecerea în cursul unei zile de la o îndeletnicire la alta, tot mai interesantă și mai atrăgătoare, vor ușura munca, îl vor înobiliza și înălța pe om.

— Ați amintit de trecerea de la o îndeletnicire la alta. Asta presupune că omul va avea mai multe profesii. Dar se știe că pentru a fi un bun specialist, chiar și numai într-un singur domeniu, trebuie să-ți consacrî profesiei alese întreaga viață. Ceea ce spuneți dv. nu va duce la apariția diletantismului?

— Pot să vă pun și eu o întrebare, sau acesta-l monopolul ziaristilor? — glumește Stanislav Gustavovici. De ce credeți că una o exclude pe cealaltă? Dialectica științei este astfel ordînită încît un specialist nu poate dobîndi succese în domeniul său dacă le ignorează pe celelalte. Cibernetică, astrogeografia, bichimia, biofizica — fiecare dintre ele reprezintă o sinteză a mai multor științe. Deci cum poate fi altfel decît multilateral un specialist, să spunem, în cibernetică? Tehnica automatizată a comunismului va consolida noua diviziune a muncii în principal nu între oameni, ci între mașini. Dar să nu uităm că însăși situația oamenilor în producția viitorului le va impune multilateralitatea.

Disponînd de zece ore libere din 24, veți putea încerca diverse cîmpuri de activitate și alege două-trei sau chiar patru îndeletniciri

Viața copiilor în colectiv e plină de bucurii.

care vă plac în mod deosebit și în care vă veți perfecționa.

Vi mulțumesc lui Stanislav Gustavovici pentru răspunsurile lui interesante și îl pun o ultimă întrebare:

— Dar dumneavoastră la ce întrebare ați fi vrut să răspundeți, Stanislav Gustavovici?

— Sînt fericit, — răspunde academicianul — că comunismul se construiește în țara noastră. În lunga mea viață am avut ocazia să trăiesc în două formațiuni istorice. Aș vrea să o apuc și pe a treia, cea mai minunată din cîte a cunoscut istoria, fără să recurg la racheta ionică. Căci călătorind cu aparatele care zboară cu o viteză apropiată de cea a luminii, poți exclama, după cum se știe, cu abso-

Dar fericirea?

— Tovarășul Ciurkov din Vladivostok, de meserie portar, ne întreabă în scrisoarea lui trimisă cu avionul: „Ce profesii vor dispărea în viitor?”

— În primul rînd, cele care necesită o muncă grea, necalificată și pur și simplu neinteresantă, necreatoare! Dar vor deveni inutile și multe profesii intelectuale — juriștii, procurorii ș.a.m.d. Apreciați și dumneavoastră. Belșugul va desființa cea mai numeroasă categorie de infracțiuni — delictul de încălcare a proprietății private. Cînd va pieri aparatul de stat, cînd vor fi desființate diferențele de clasă în multe țări, atunci va dispărea și un însemnat șir de crime împotriva statului ca spionajul, diversiunea și altele. Desigur, vor mai rămîne multe slăbiciuni și patimi omenești — invidia, gelozia, minia, jignirea — care îi vor împinge pe oameni, într-un moment necugetat, pe drumul greșelilor. Dar în condițiile comunismului, pentru a da riposta convenită celor care trec de la patimă la infracțiune, nu va mai fi nevoie de un aparat de stat special. Cu ei se va lupta pe calea influențării morale.

— Spuneți-mi, vă rog, Stanislav Gustavovici, ce contradicții vor fi proprii comunismului? Căci nu poate exista o dezvoltare „fără conflict”...

— Societatea fără clase va împinge mereu înainte contradicția dintre scop — asigurarea cît mai deplină a necesităților — și posibilitățile reale de atingere a acestui scop. Inventivitatea omenească n-are margini. Oricîte milioane de ani ar trăi oamenii, niciodată nu vor epuiza toate tainele naturii. Azi ne par fantezie pură planurile de topire a ghețurilor Oceanului Înghețat de Nord, schimbarea climei Pămîntului. Dar pentru urmașii noștri, acestea vor deveni fără îndoială realități. Azi nici măcar nu ne trece prin cap ce sarcini va ridica viața în fața lor. Necesitățile limitate sînt un semn al mărginirii, al mediocrității, pe cînd omul viitorului va fi bogat sufletește. Planeta noastră, sau chiar mai mult — întregul Univers — va fi cîmpul lui de acțiune!

— „Dar fericirea? În general este posibil ca toți oamenii să fie fericiți?” — întreabă eleva Alla Medvedeva de la o școală tehnică textilă.

— Fericirea este un lucru extrem de cumplicios. Eu unul nu cred că absolut toți vor fi fericiți, dar aproape toți vor cunoaște un maximum de fericire, atît cît permite firea fiecărui om. Comunismul îl va izbăvi de nenorocirile și suferințele pe care le pricinuesc imperfecțiunile sociale — inegalitatea, sărăcia, ignoranța, incultura, îngrădirea libertății etc. Iar nenorocirile de acest fel sînt cele mai numeroase. Desființîndu-le, comunismul va face fericirea incomparabil mai accesibilă fiecărui om. Înțeleg fericirea nu ca o idilă fără urmă de nori. Satisfacția este adevărată numai atunci cînd își are antipodul, iar bucuria presupune un șir întreg de lipsuri și eșecuri de care ai scăpat. În orice caz, nimeni nu va răpi omului viitorului romantismul învingerii greutăților.

O muncă grea a fost mecanizată: așezarea în stive a sacilor cu porumb.

lută seriozitate: „Clipă, oprește-te!” Primele mlădițe ale comunismului, de care vorbea cu atîtă admirație Lenin, au apărut încă în 1919, an de foamete și de frig. Acum, mai ales după Congresul al XXII-lea, congres al constructorilor comunismului, observăm o nemaivăzută înflorire a tot ce-i nou, înaintat, cu adevărat comunist. Poporul nostru muncește eroic înțelegînd că comunismul se construiește prin muncă și numai prin muncă. Pacea, Munca, Libertatea, Egalitatea, Fraternitatea, Fericirea — iată ce ne așteaptă, iată ce clădim cu mîinile noastre, iată pentru ce trăim.

A. Vasinski

Cheia noului apartament...

ÎN ORAȘUL EROU DE PE VOLGA

Nu există în lume un alt loc care să-ți mărturisească mai mult despre marea bătălie pentru viață, care s-a dat în anii celui de al doilea război mondial, ca Volgograd (Stalingrad). Două sute de zile și două sute de nopți s-au dat lupte dintre cele mai grele pentru apărarea orașului și zdrobirea ocupanților fasciști. Aici la Volgograd, fiecare colț de pământ păstrează relieve ale marelui epoci, fiecare locuitor al orașului păstrează în inima sa amintirea anilor grei. Ani de luptă și apoi ani de muncă neasemuită, pentru a face să renască

vietici, mai bine de 30 de mii de constructori au durat din oțel și marmoră un palat al luminii, cu o putere de 2.400.000 kilowați. De-aici pleacă către Moscova și spre alte centre importante, conținându-se în sistemul energetic unional, curentul electric pentru industrie și pentru necesitățile cotidiene ale oamenilor.

Dându-ne tot felul de detalii cu privire la modul de funcționare al hidrocentralei, inginerul Grigore Gun, ne spunea simplu și cu o neîntrecută modestie:

— În curând, hidrocentrala noastră va fi prima în lume care

de cadre sanitare. Grija pentru om, pentru ca viața să fie mereu mai îmbelșugată și mai frumoasă, se simte peste tot în Uniunea Sovietică. O mărturie a acestei griji este și construirea orașului „satelit” Voljski (de fapt o continuare a Volgogradului care se întinde pe 70 de kilometri pe malul Volgăi). Localnicii îl numesc „orașelul nostru”. În acest „orașel” trăiesc 76 de mii de locuitori, iar cei născuți în anul întemeierii orașului, au intrat în luna septembrie a anului 1961, în clasa I-a a școlilor elementare.

În Voljski, „orașul fără periferii” — cum pe drept cuvânt este numit — trăiesc în case moderne și deosebit de confortabile muncitori din uzinele Volgogradului. Aici sînt școli și institute, un Palat al Culturii, baze sportive și un stadion modern de 10.000 de locuri, foarte numeroase grădinițe și multe alte așezăminte pentru cei mai privilegiați cetățeni — copiii.

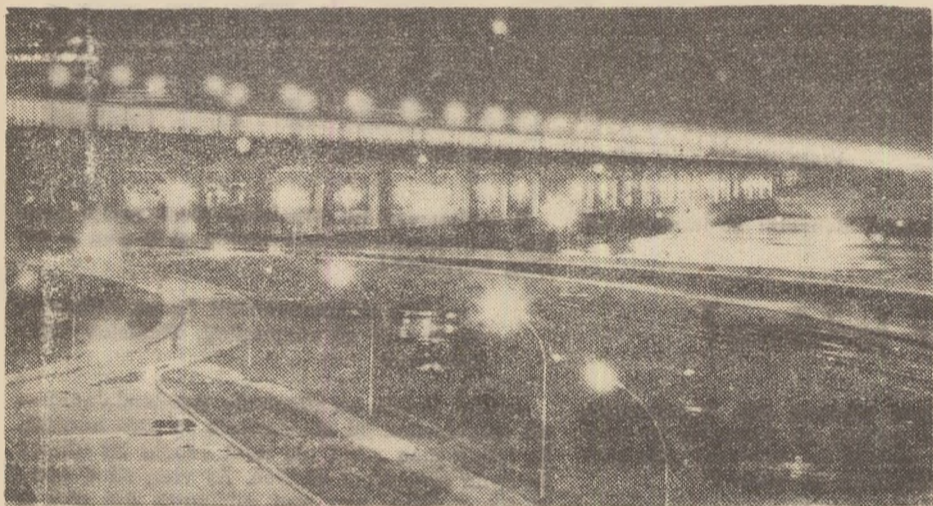
De fapt nu greșim dacă numim acest „orașel” un mare sanatoriu, așezămînt reconfortant, departe de fumul uzinelor și zgomotul mașinilor.

La Palatul Culturii, în ziua în care mă aflam la Voljski, locuitorii așteptau o întâlnire cu delegații întorși de la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. Au venit la întâlnire muncitori bătrîni, eroi în muncă și ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei, comuniști, comsomoliști.

Oamenii au discutat la modul cel mai concret, cu un entuziasm sărbătoresc, despre planurile uzinelor și instituțiilor în care lucrează, despre viața lor, despre ceea ce au de făcut pentru a făuri cit mai repede societatea comunistă. V. I. Belausov, muncitor fruntaș la hidrocentrala de pe Volga, consideră că sarcina principală care-i revine, mai ales acum după Congresul al XXII-lea este să muncească și să trăiască în mod comunist.

La Volgograd am cunoscut mulți prieteni ai țării noastre și am fost deosebit de bucurat, aflînd cunoștințele lor despre realizările din Republica Populară Română. Cineva îmi spunea: „Noi deschidem ușile multor vizitatori, dar vouă, prietenilor romîni vă deschidem nu numai ușile ci și inimile noastre”. Și într-adevăr, peste tot am fost primiți cu inima deschisă.

M. AIRINEI

Luminile hidrocentralei.

din cenușă, întocmai ca pasărea Phoenix, orașul acesta în veci nemuritor, simbolul eroismului și bărbăției poporului sovietic.

Doar 19 blocuri deteriorate au rămas în Volgograd în urma războiului. Fasciștii își propuseseră să nu mai lase piatră pe piatră, să scurte adînc pămîntul orașului și să facă din Volga o mare roșie de sînge...

Războiul a pricinuit pagube materiale orașului în valoare de peste 9 miliarde ruble (vechi) a lăsat rîni adînci în sufletele oamenilor, care nu vor uita niciodată pe cei 150 de mii de corectate-i, frați și surori, copii și părinți — locuitori ai orașului — ucși de hitleriști. Dealul lui Mamai, care străjuiește orașul, a fost literalmente acoperit de cartușe (pe fiecare metru pătrat se așternuseră 500—1000 cartușe).

Aici se va ridica monumentul Victoriei, care va spune generațiilor că în orașul de pe Volga s-a dat una dintre cele mai mari bătălii din istoria celui mai mare război pe care l-a cunoscut omenirea. Ca o mărturie, printre multe altele, stau zidurile casei de pe malul Volgăi, care a fost aparată de sergentul Pavlov. Armatele fasciste care au ocupat țări întregi în trei zile, n-au reușit, în urma unor lupte care au durat 58 de zile și 58 de nopți, să ocupe o casă a orașului.

În spatele nostru este Volga și peste Volga nu va călca picior de hitlerist, spuneau Eroii Uniunii Sovietice, sergentul Pavlov și locotenentul Afanasiev, care s-au umplut de glorie în fața întregii omeniri.

Orașul a fost distrus, bătălia a fost cruntă, dar dincolo de Volga dușmanul n-a putut trece. Războiul nu se sfîrșise, cînd ofensiva reconstrucției a început. Se reclădea din ruine și cenușă orașul nou mai frumos, născut din dragostea fierbinte față de patrie a fiecărui om sovietic.

Am cunoscut Volgogradul luna trecută, în noiembrie. I-am admirat bulevardele largi și luminoase, uzinele, instituțiile și așezămintele de cultură, am cunoscut oamenii, mult încercații săi locuitori.

Am cunoscut hidrocentrala „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.”, această grandioasă operă demnă de epoca construirii comunismului. Punînd în friu apele Volgăi, unită pe vecie cu Dneul prin înțelepciunea oamenilor so-

va da curent continuu pe distanțe mari.

Prima în lume. Cit de mindru au sunat aceste cuvinte acolo, în sala de sus a agregatelor, nemai-pomenit laborator, lung de 730 de metri, arătînd ca sala de marmoră a unui colosal castel princier. Albul imaculat, curat ca sufletul omului creator al unor opere nemuritoare, al „sălii de sus” stăruie în mintea oricărui vizitator, spunîndu-i parcă să nu uite niciodată că acolo, în orașul bătăliilor legendare, s-a construit un palat al luminii.

Afară, de pe o imensă terasă, priveam spre marea creată de om, care-și izbea valurile înalte de patru metri de pereții de oțel și beton, și mă gîndeam la Pavlov și Afanasiev, la anii cumplitelor bătălii și la anii de muncă eroică care au urmat. Printre ecluze, șlepurile de mare donaj trăgeau nesfîrșite plute.

Un muncitor al hidrocentralei, tovarășul Șatalin, mi-a spus cu demnitate:

— Noi nu construim pentru a bate recorduri spectaculoase, ci pentru a ne face viața mai plină, mai îndestulătoare.

La Volgograd funcționează astăzi șase institute de învățămînt superior, 17 școli tehnice și multe zeci de alte școli, în oraș sînt numeroase săli de spectacole, un mare palat al culturii. Aici, pentru apărarea sănătății celor 600.000 de locuitori, activează 2.500 de medici și alte cîteva mii

Bulevardul „V. I. Lenin” din Volgograd.

Jean Marais și
Odile Versois în U.R.S.S.

„Te salut, Moscovă!”

O tinăra femeie coboară în grabă scara avionului și atinge cu mîna pista de beton a aeroportului Șeremetievo:

— Te salut, Moscovă! — rostește ea emoționată. Vorbește rusește pronunțînd cu multă căldură și băgare de seamă aceste cuvinte.

În urma ei coboară din avion un bărbat înalt, bine făcut. Salutîndu-i pe cei de față, zîmbește larg, cu zîmbetul lui cunoscut în lumea întreagă...

Sînt actorii de cinema Odile Versois și Jean Marais, care au venit la Moscova cu prilejul săptămîinii filmului francez. Actorii francezi vizitează Uniunea Sovietică pentru prima oară. Care sînt primele impresii? Ce pot spune despre ei înșiși?

— Doream să vizitez Moscova încă din copilărie. Și acum cînd pășesc pe străzile acestui oraș, cînd ating pămîntul moscovit am impresia că vizitez — ne-a mărturisit a doua zi Odile Versois. — La Moscova s-a născut și a trăit tatăl meu. A fost bolezat la catedrala Vasili Blajenai. Și mama este rusoaică, iar în familie vorbim rusește. Vă puteți închipui cit de mult s-a discutat în familia noastră despre Moscova. Mai întîi ne-au povestit despre ea părinții (tata a venit în Franța încă în 1915), apoi Marina, cunoscută în cinema ca Marina Vlady. Și iată-mă, în sfîrșit, la Moscova!

Sîntem patru surori — a spus în continuare Odile Versois. De altfel mie mi se spune Tanea, Tatiana Vladimirovna Pollakova. Toate patru sîntem actrițe.

— Începutul a fost făcut prin cunoștința cu oamenii sovietici — intervine în discuție Jean Marais. Pentru mine personal această cunoștință este foarte plăcută. Rareori întâlnești în altă parte atîta amabilitate, sinceritate și ospitalitate. Dar aceste însușiri ale oamenilor sovietici devin și mai așgătoare cînd îți dai seama că sînt uniți de aceleași idealuri și o încredere plină de optimism în viitor. Mulți vizitatori străini părăsesc Uniunea Sovietică cu aceeași impresie. De altfel, prietenii mei care au participat la cel de al II-lea Festival al filmului de la Moscova așa mi-au descris Uniunea Sovietică.

Jean Marais a arătat apoi că și el fusese invitat la acest Festival, dar n-a putut veni pentru că tocmai atunci se turna filmul „Pilat din Pont”, în care interpretează unul din rolurile principale.

Dar ce părere are Jean Marais despre cinematografia sovietică de astăzi?

— În cinematografia sovietică m-a atras dintotdeauna umanismul ei, viziunea optimistă asupra lumii. Consider că acum, pe ecranele mondiale s-au impus maeștri remarcabili ca Ciuhrai, Kalatozov, Bondarciuk care continuă cu cinste opera maeștrilor de seamă din deceniul al patrulea. Apreciez mult faptul că în cinematografia sovietică nu există „sistemul vedetelor”, care nu face altceva decît să împiedice dezvoltarea actorilor. În Europa această modă a venit de peste ocean, fiind un rezultat al reclamei americane. De pe urma acestui „sistem al vedetelor” cîștigă în special producătorii, dar actorul are de suferit. Ar putea să pară ciudat că despre acest lucru vorbesc tocmai eu, care ocup un loc atît de mare în acest sistem de publicitate. Dar nu este vina mea, ci mai degrabă nenorocirea mea. Multă vreme m-am opus, dar în cele din urmă mi-am dat seama că e zadarnic. În cinematograful comercial nu poate exista o altă stare de lucruri...

La despărțire, Jean Marais și-a exprimat dorința să joace într-o coproducție sovieto-franceză.

Pe drum se asternuse ca o ploaie moale vrăjii de vânt colit de roți. Peste sat punea noaptea mână de vânt.

II
nulele umede de rouă, pornește spre casa Marinkăi
dicații de lum și, strecurându-se pe lângă gardurile de
Grișka iar Siomka pălăie cel din urmă odăta îm-
ce se strânse petrecerea de Marinka așa că după
de soare, aproape negru al lui Siomka așa că după
se destrămasse toată și prin găuri se vedea trupul ars
veche ce era țesătura nici nu mai putea ține petelele,
llei de lina și aceeași pereche de pantaloni rupți. De
Siomka purta și la lucru și la petreceri aceiași tr-

Siomka născută tot solul de țiguri complicate
lui ci la galoșii lui Grișka care descriau stăruitor pe
Marinka, nu la mișcările îndrăgite ale gurii bălăstă-
stăruitorului jociului și privea cu un zîmbet strimb nu la
răsit și jălnic, stătușușii într-un ungher până la
privea fermecată de pe galoșii aceia iar Siomka, pă-

El bine, toată seara Marinka nu-și mai desprinsese
cilor, de toate trunusețea.
care încălțase o pereche nou-nouță de galoși strău-
pantaloni bufanți cu lampas și cu niște cizme peste
înduina cu o armonie nemțească cu o pereche de
rea lor. Unul din ei, Grișka, poreclit Mustăța udă, se
cînd făcând din stanița venisese înăia oara la petrec-

Siomka băgase de seamă asta chiar în dumnița aceea
dintre ei și Marinka se trăgea de la niște galoși.
Pricina care dusesse la rupțură arit de neastepăta
un iz amărui și picător.
îl pareă acum bălăstău mai tare și căpătase cumva
perdută. Și până și mahorca cu care era țixată punga
priveau viclean și răutăcios, amintindu-1 de fetele
din partea Marinkăi: „Te iubesc, și-ți dăruiesc”, îl
îtrase și cele patru litere — T-I-S-D — care-i spusese
îl cercă al satului, parca plăse, broderia se deco-

încredintău gîngăș de dragostea fetei. Dar acum simi-

3

9

— Hai, cară-te de-aici !... Am să-ți spun eu cînd poți să vorbești !

— Stai puțin ! Am eu tine o socoteală.

— Ce să mai stau... — rosti Grișka tărăgănat și aplecîndu-și capul, încordat tot, se năpusti înainte și-l lovi puternic pe Siomka în pînece.

Siomka simți că-l înecă un nod fierbinte. Fu cit pe ce să scape jordia din mină, dar biruind durerea, cu buzele strimbe, își făcu vînt și lovi cu sete. Chipiul lui Grișka zbură cît colo învîrtîndu-se ca un titirez.

Lovitura, deviată puțin, nimeri armonica în plin. Din burduful sfîșiat aerul țîșni afară cu un oftat de ușurare. Și n-apucă Grișka să se ferească că jordia, uierînd subțire, i se abătui iar pe umăr.

Peste o clipă cămașa albă a lui Grișka licărea în întineric de-a lungul uliței, iar Siomka învîrtînd bulmăcit în mină chipiul uitat și trăgîndu-se sufletul după lovitura căpătată, se adresă cu o voce subțire și jignită Marinkăi care incremenise lângă poartă :

— Și mi-ai m-ai dăruit punga... Ia-ți-o înapoi, vi-peră !... Te-am crezut fată cumîntă, de' tu cum ai văzut o pereche de galoși, fuga la sărutat. Dacă vrei să știi, aș fi putut să am douăzeci de galoși de ăstia, numai să fi vrut !

Marinka căscă în pumn și privind stelele care păleau, rosti nepăsătoare :

— M-am săturat de tine golanule ! Niți nu-mi vine să mă mai uit la tine... Ia privește, hal... Pantaloni parcă ar fi tras cîinii de ei, ti se vede rusinea, și mai vorbești de galoși. Căscă încă o dată cu poftă, pînă-i dădură lacrimile și întorcîndu-se cu spatele la Siomka spuse furioasă : — Ce te vîri unde nu-ți fierbe oala, ca musca în fundul calului... Să-ți fi făcut și tu roșt măcar de niște ghețe sclăcite, rufosu'dracului !

Siomka începu să se îndreptătească cu o voce surdă :

— Ce-ți pasă tie de pantalonii mei... N-ai să ajungi

Marinka, gătita cu basmana de sârbătoare, cu ochi dar chiar în clipa aceea o vede drept în față ! pe
abia și se pregătete să tragă o înjurătură zdărnă,
ghoa și se prăvălește greu în noroi. Se ridică abia-
zîmbet beat, încriment pe buze, zboara de după țel-
Cineva îi dă un genușchi în fund și Siomka, cu un
bos !... Hai, țere-0 !

— Du-te la dracu, factor de căteva ! Bețivan scri-
în urechea lui !

delesc ca un burghiu, Glasul se răstărește grosolan chiar
și ochii, pînă atunci mîngietorii și binevoitori, îi stre-
cum cineva îi înfundă pe cap șapca înțacată de molii
rest la cele 60 de ruble niște mărunți... Siomka simte
Negustorul le înșacă repede, le vîră în sertar și-i dă
tutele mototoite, ude din pricina nădușii !

Din mina lui Siomka aluneacă ușor pe dușumea hr-
parate ! Galoșii lui sint mai scumpi ! Tine !

— Fraților ! De-ar fi să mor !... Bani nu fac două
supus capul !

Siomka plînge cu lacrimi de fetele și își apleacă
— Încercăm și o săcîudă ?

nu l-a mai fost dat să aude, îi unge la suflet.
Ochii îi mîngîie pe Siomka, și glasul, un glas cum
dănaie de război...

— O să îți mulțumit de haina... Stofă veritabilă,
tesc.

spinarea negustorului și ride cu un ris fetic, pros-
îmînge sub braț, iar Siomka se clătină, îmbrățișează
tează scribit zdrențele lui Siomka într-un ziar și i le
pr și un surtuc cu poale lungi. Negustorul împache-
bracă pe trupul gol niște pantaloni de aba gaoasă, as-
trunzători. Apoi, după paravanul gros cineva îi im-
toare îl ajută să încalțe cizmele de iurt, cu miroș pă-
Siomka simte ca prin via cum niște mîini binevo-
lux ! Niște cizme de toată trunusețea !

rele goale ? Potrim încoa, să le probăm. Am o marță —

14

11

păra ceva ieftin. Niște cizmulite — măcar o pereche pentru toți... Vanka trebuie să meargă la școală... A venit iarna și ei n-are ce-nălța.

Pe Siomka îl arse deodată, ca un fier roșu, un gînd : „Aș putea să-mi cumpăr și galoși”...

Mișcînd spasmodic mărul lui Adam, înghiți greu îmbucătura nemestecată, și din pricina gîndului inima i se strînse și parcă se rupse ceva în ea. Marinka, Grișka, mama, tăurașul, galoșii — i se fâvîrteau într-un iureș nebun în fața ochilor. Mama mai vorbea încă cu un glas surd și monoton, de parcă ar fi citit din psaltire, cînd Siomka și sări, îmbrăcă săbunul vechi care pîrîi din toate închieturile și se repezi la ușă ca un apucat.

— Ajută-mă să leg tăurașul. Auzi, mamă ? Mai repede !

V.

Siomka trage tăurașul de frîu, petrecut de alaiul de copii gălăgioși ca un cîrd de vrăbii gurese ; copiii îmboldesc cu nuijele taurul nărăvaș, dar animalul se împotrivesc cu încăpătinare clătînin din cap și mîngîind supărat cu glasul-i gros, răsunător.

La țîr taurii și vacile stau la un loc cu boli ; animalele rumegă alene, mișcă mereu din fălcile lor puternice, aburul iese de sub burțile lor păroase înocîlînd pămîntul umed.

Negustorii împing cu virful cizmei animalul de care sînt legate atîtea speranțe. Gemind, animalul ingenunchiază pe picioarele dinainte și se lasă greu pe pămîntul cilos, încordîndu-și spina. Cu degete pripocite, negustorul pipăie repede și îndeminatic piep-țuț, picioarele, spina, se uită în gură ca să vadă dacă dinții nu sînt mîncăți de bătrînețe. bate palma cu stăpînul, se jură, trînteste șapca de pămînt.

Legat de gard, taurul lui Siomka atrage curînd lua-

zimbitor, jucăuși și cu obrații strălucind de la zeama de castraveți.

— „Ca prin via se vede plimbându-se cu dinasa prin țirg, trahind-o din ultimii bani cu niște bomboane cleioase și cum o căzut și a-a lovit rău! dar își amintește limpede că tot timpul Marinka i-a privit cu ochi strălucitori de admirație. Mergea împiedicându-se, aruncând caraghios piciorole, cu pantalonii lui bufanți, trahind șoldul cu galoșii noi-nouți. Marinka mergea puțin în urmă și i ruga în soaptă: — „Siomka, nu trebuie... Nu mai face scandal, se uită oameneii la noi! Siomka, e rusine!

Seara, în țeta birului Siomka i-a tras un cazacioc îndrăcit și a băut basamac cu alți cazaci, iar către dimineață a pornit-o călătorindu-se spre casa. A ajuns se chin cu vai și a bătut tare în geam.

Aruncând pe dinasa o zdreanță, mama crăpa usa și se trase îndărăt speriată.

— „Cine-i? Pe cine căutați?

— „Eu sint, mamă.

Presimțind nenorocirea și învingându-și tremurul, mama îi lăsa tăcută să intre și aprinse un muc de luminare. Pe cuptor, dormeau clăie peste gramada copiii, focul ardea moacnit răspîndind fum.

— „Ai vindut tăurașul? — îl întreabă dinasa și din-țiii-i clătănîră mărunt.

— „Am vindut tăurașul... I-am vindut... da... — și banii?

— „Și banii?

— „Banii? Uite-i, — Siomka își strimbea buzele într-un zîmbet și scotoi în buzunar. În lîntea din odăte se auzi cum degetele zgîrte stola. Arama zornăi înfundat.

Privile mamei incrementă pe buzunarul gol, pe care Siomka îl scotocea cu o mîna tremurătoare. Clă-tăndu-se, sprînzindu-se de masă Siomka găsi în stîrșit două copci de arama strălucitoare și le aruncă

15

10

— Cum așa? întrebă palid, cu o voce tremurîndă, Siomka. — Și ce facem cu pămîntul? Scui_păm pe el? Cu ce arăm, cu ce trerierăm? Cum poți vorbi așa?

— Da, dar fără vacă mor copiii — i-o reteză mama. Discuția se opri aici.

IV.

La fiecare optsprezece ale lunii în staniță se ține țirg. Cazacii din stanițele și satele învecinate aduc vite de vinzare, mușterii se bulucesc din toate părțile, negustorii ridică în pripă chiar acolo, în plină piață, dugheii din sciaduri și înșiră pe teighele cituri frumoase miroșițoare, lingă gheretele cu articole din piele cazacii bărboși încearcă cu dinții trăiniciei pielii, călușelii se învîrt în sunetele armonicii, olarii bat ușor în oalele zmălțuite, fetele se dau în bărci tipind și flutu-rindu-și fustele, țiganiii caută caii în gură, la cîrcolmă cazacii ciocnesc pentru „o întîlnire oțt mai lungă” Tîrgul miroase a miere, a piei dubite de oale, a bălegar de oal.

Mirosurile, nemaipomenit de amestecate, acre și sărate sînt purtate de vînt. Timp de două zile, deasupra staniței glasul multimei vulește ca valurile mării cînd se izbesc cu furie de țarm.

În dimineața țirgului, mama îl întreabă pe Siomka:

— Te duci să vinzi tăurașul?

Siomka curăța niște cartofi fierți, și se frigea cumplit. Nu răspunse nimic la întrebarea mamei, suflă în degete și scutură de pe genunchii cojile.

Trebăluind zgomotos lingă cuptor, Stepanovna rosti iar:

— Dacă am vinde tăurașul cu vreo 50 de rubla, am cumpăra griu pentru iarnă... Tie, bălatule, îți trebuie musai o pereche de pantaloni și mie o cămasă, că mi se vede goliciunea... Și cu galoșilor le-am putea cum-

De cînd au început să vind la ei în sat, la petreceri făcîți din staniță (și asta s-a întîmplat toamna, după treierii) Siomka a băgat de seamă că Marinka s-a răcit față de dînsul. De parcă nîcodată n-ar fi fost în dragoste, de parcă nu ea, Marinka i-ar fi dăruit o pungă pentru tutun din satîn albastru, brodată pe margini cu verde, chiar de mînie ei și cu patru inițiale din ață roz, un roz curat, feciorelnic în cele patru colțuri ale acestui dar minunat. De cite ori scotea Siomka pungă din buzunar ca să-și răsucească o țigară, lîte-rele frumuse, cu lîcîrrea lor de făcăruie roz, îi

Povestirea „Galoșii” a fost publicată pentru prima oară în anul 1926, în „Ziarul țineretului atleșc” și timp de aproape trei ani de aci n-a mai fost reeditată. Ea va vedea din nou lumina tiparului anul viitor, într-un volum de Opere alese care va cuprinde și citeva lucrări din țineretea mai puțin cunoscute de cititori.

Galoșii

MIHAIL ȘOLOHOV

2

7

tu să-mi comanzi. Și la fel și despre ghete. Pe taică-tău poate că-l mîncîcă păduchii, de' ce, mă bag eu în socotellele lui? Din partea mea n-au decît să-l crăpe cu mața cu tot.

Marinka trase zgomotos de zăvor, se ridică în vîrfuri și privînd din ogradă peste porțiță, țipă:

— Nu mai număra tu păduchii altuia! Vexi-ti mai bine de ai tăi! Mă-ta a cerșit toată primăvara cu torba de giț. Nu te vezi că ești un neisprăvit și mai ai nea să te agăți de părintii altuia!

Siomka sculpă cu obidă pe porțiță.

— Ia mai tacă-ți fleanca, vrăjitoare! Îmi pare rău că mi-am pierdut vremea cu tine, că ti-am mai sărutat buzele astea spurcate... Arză-te-ar focul să te arșă! Dacă-i vorba pe așa, apoi află că de-acum încolo mai bine sărut vîtica decît să te sărut pe tine, ciupercă otrăvită ce ești!

— Și vîtica s-ar scribi de tine potaie flocoasă!... șuleră Marinka veninosă printre dinți. Cînd te-a sărutat scroafa, a zăcut trei zile!... Să nu te mai ții de mine. Să nu te mai prind. Ptiu!...

Siomka ascultă pașii care se depărtau și, prostit, se rezemă de poartă.

Acolo lingă poarta Marinkă îi muri în noaptea aceea dragostea lui Siomka, născută cu două luni în urmă în focul dansului, într-o seară senină și caldă.

III.

În zori Siomka plecă la arat. Umbla în urma plugului supărat, cu părul vilvoi. De două ori, furat de gînduri o luă pe-alături. N-apăsă pe coarne cu destulă putere și brazdele se înșirau strimbe subțirele: so-văind, cutitele lunecau pe coaja aspră, bătătorită a pămîntului abia zgîrlînd-o; și în fiecare brazdă culcată,

MIȘOTĂȘI

MIȘOTĂȘI ȘI MIȘOTĂȘI

BIBLIOTECA "Veac nou"

12

8

lustruită de fierul plugului, lui Siomka i se năzărea strălucirea unei perechi de galoși...

După ce îmbucă ceva se întinse sub haraba, și de îndată ce somnul îi turnă plumb peste pleoape, Siomka se văzu înconjurat de flăcări din sat și privindu-și parcă dintr-o parte pantalonii strînși frumos în cizme; iar colo, mai jos, pe pământul presărat cu coji de semințe stăteau tançoșe picioarele lui Siomka, și-ți lua ochii strălucirea orbitoare a galoșilor, a galoșilor lui.

Somnul fu dulce și inviorător, dar când Siomka se trezi amărăciunea îi umplu iar inima.

★

La moartea lui, tatăl lui Siomka îi lăsase drept veșnică moștenire o vacă cu vițel și o nevăstă bolnavă cu o droaie de copii goi. Primăvara, mama lui Siomka umbla la cerșit adunînd ce se îndura să-i dea fiecare, iarna copilașii goi se îngrămădeau pe cuptor, iar vara și-o petreceau în stufărișul de lingă rîu, unde n-aveau nevoie nici de haine, nici de încălțări. La trei ani, vițelul se făcuse un tăuraș numai bun de muncă, de toată frumusețea, cu un păr roșcat, mătăsoș, cu coarne mari, lat în piept; istovită de atîta muncă, vaca aproape că nu mai dădea lapte, tușea și suferea de o diaree care o seca. Cu pieritura asta lucra Siomka, și oricine își dă lesne seama că nu poți face mare lucru cu o mirtoagă care abia se ține pe picioare și cu o familie în care șase copii goi se dădăcesc unul pe altul.

Ca să-și are nenorocitele lui de pogoane, lui Siomka i-au trebuit trei zile. Trei zile și trei nopți de gînduri chinuitoare și de oftături au trecut prin viața băiatului ca o cărăruie lungă, lungă, neumblată, prin stepă. Cea de a patra zi a fost senină. Se lăsase un geruleț ușor. Soarele, de un galben palid, străbătea cerul sters trecînd nu pe deasupra satului, ca vara, ci undeva, într-o parte, spre miazăzi.

ordinea numerotării.

Încît să obținem o broșură cu paginile în de-a lungul și din nou de-a latul, în așa fel apoi de-a latul, cu culoarea în afară, apoi Tatari pagina după linia punctată. Indoiți

ATENȚIUNE!

În romiște de IULIA SCUTARU

În Siomka picurarea lacrimii.
învîntîndu-se, înclinîndu-se, și pe galoși murdari ai du-se spre usă, dar mama se țiri după el în genunchi.
Zmurgîndu-și picioarele Siomka porni împleticin-
Oho-ho-ho-o! Ce-al făcu-u-ut? !
— Dragu-ul meu!... Băta-a-atul meu! Cum așa?
mort, izbîndu-se cu capu-l cărunt de podoa.
picioarele lui Siomka și se porni să boccească ca după
Cu un geamat mama cazu în genunchi, îmbrățișă
și se rostogoli zornăind sub lavită.
pe podoaana de lut. Una se învîrti ca un licurci galben

16

9

Din tot satul numai în curtea lui Siomka rămăseseră bucatele netreierate.

De dimineață au făcut arja, Siomka a împrumutat de la vecini un tăvălug de treierat și a înhămat la el vaca și tăurașul. Stepanovna, mama lui Siomka, s-a închinat.

— Incepe, fiule, cu Dumnezeu! — și treieratul a început „cu Dumnezeu“.

Vaca se oprea aproape la fiecare pas, își arcuia spina și stropea bucatele cu un lichid verzui, rău mirositor. Mama lui Siomka ștergea în grabă apa aburîndă și aduna grijulie fiecare bob; iar Siomka, palid de furie, croia cu și mai multă sete vaca peste șoldurile-i slabe, osoase, și pe pielea uscată, tăbăcită a animalului se ridicau în cruciș și-n curmeziș dungi subțirele.

După ce puse al doilea rînd de spice, Siomka spuse:

— Să vindem vaca, mamă... Avem din partea ei folos ca de la țap lapte. N-o poți lua nici la drum, nici la muncă. Ne spurcă toate grînele pînă terminăm treieratul, iar la arat, ce să-ți spun, nu face două parale.

Stepanovna își ridică mîinile chircite de un reumatism vechi, apoi le lăsă în jos fără vlagă.

— Ai înnebunit, Siomușka? Da'copilașii cu ce-i hrănim? Doar laptele ce mai ține sufletul în el.

— Vaca moare azi-miine și copiii au să mîncească bostan...

— Bostanul le umflă burta...

Siomka zvîrlî furios grebla în purcoiul netreierat de grîne.

— Dar la țarnă ce-o să crăpăm? Vezi cită piine avem? Judecă și tu — dacă scoatem douăzeci de puduri, să zic că ne ajungem pînă la Crăciun dar după ala ce facem, stăm cu dinții în țepale?

— Poate tăurașul... bine să vindem, Siomka, tăurașul...

În ultimul timp, liderii politici iranieni fac tot felul de declarații pline de făgăduieli. Dacă ar fi să-i credem, ar însemna că țara se află în pragul unor înnoiri. Unii pretind chiar că urmează să se realizeze „transformări revoluționare”. În acompaniamentul unei mari zarve iscale de zlare, în țară se fac arestări de funcționari publici și de alte persoane învinuite de corupție. Dar aceste declarații demagogice și arestările făcute nu urmăresc să înlăture țările generate de regimul actual, ci să creeze în țară și peste hotare impresia că cercurile guvernante din Iran vor cu tot dinadinsul să scoată țara din criza economică acută și din impasul politic în care se zbate din cauza participării la blocul agresiv C.E.N.T.O. și la tratatul militar bilateral încheiat cu S.U.A.

Iranul în ghearele crizei

În felul acesta, campania amintită vedește numai slăbiciunea pozițiilor organizatorilor ei, teama lor de nemulțumirea crescândă a maselor populare determinată de situația din Iran.

La această campanie participă și șahul. Recent, ziarul american „New York Times” a publicat un interviu acordat trimisului său Salisbury, în care șahul s-a întrecut pe sine în descrierea rolului pe care-l joacă în dezvoltarea Iranului. Dar poporul iranian știe cine-i vinovat de faptul că principala bogăție a țării — petrolul — se află în minile monopolurilor imperialiste, știe cine a adus țara în pragul mizeriei și ruinei pentru niște pomeni în dolari.

Situația mizeră a oamenilor muncii din Iran se vedește extrem de pregnant în comparație cu înflorirea republicilor sovietice vecine. Noile planuri de dezvoltare a Uniunii Sovietice sădesc în inimile popoarelor din întreaga lume încrederea în triumful ideilor păcii, progresului, libertății, egalității și frăției. Popoarele din Asia și Africa își dau seama că viitoarele realizări economice ale U.R.S.S. vor contribui și la eliberarea lor de dependența străină, la dezvoltarea industriei lor naționale. Până acum, statul sovietic a acordat țărilor slab dezvoltate credite pe termen lung în valoare de peste 2,4 miliarde ruble noi.

Dacă ar avea o atitudine sănătoasă față de realități și Iranul ar putea să tragă foloase de pe urma dezvoltării impetuase a vecinului său de la nord. Iată de ce harnicul popor iranian a primit cu bucurie programul de construire în U.R.S.S. a celei mai înaintate societăți din lume.

Dar șahul Iranului nu gândește așa. El e alarmat... „Chiar dacă acest plan (programul sovietic de douăzeci de ani — N.A.) va fi îndeplinit numai pe jumătate, lumea se va ciocni de o nouă societate comunistă”. Drept care, exclamă: „Dacă în țări ca a mea vom pierde vremea zadarnic, timpul nu va fi de partea noastră”.

De ce se teme, dar, șahul? Progresul economiei pașnice a Uniunii Sovietice amenință cumva Iranul? Nu. Atunci, ce-l scoate din sărite pe șah? Acesta se teme de uriașa forță de atracție pe care o exercită față de poporul iranian — prins în menghinile blocurilor militare agresive ale puterilor occidentale — mărețul program de construire a societății comuniste în U.R.S.S.

Strigând cit îl ține gura despre primejdia inexistentă, chemând „să nu se piardă vremea zadarnic”, șahul nădăjduiește să-și influențeze prietenii americani spre a căpăta noi pomeni, fără de care nu pot dăinui nici el nici cei din jurul lui, dar care nu sînt deloc în interesul țării.

Articolul din „New York Times”, despre care am amintit mai sus, se numea „Ajutorul Statelor Unite transformă Iranul într-un exemplu de luptă împotriva roșilor”. Nici că se poate mai limpede. Simțind că le fuge pământul de sub picioare, cercurile conducătoare din Iran sînt gata să devină cele mai credincioase slugi ale cercurilor agresive din S.U.A. care pun la cale planuri demente împotriva țărilor iubitoare de pace. Până acolo a mers șahul încît s-a arătat gata ca aliații săi occidentali din pactul C.E.N.T.O., care pregătesc o agresiune împotriva U.R.S.S., să creeze o „zonă a morții” pe teritoriul Iranului.

După părerea șahului, ajutorul american este un remediu pentru toate bolile. Dar s-ar

putea pune întrebarea, de ce a ajuns țara într-o situație atât de grea? Iranul a mai primit doar dolari americani. Adevărul este că așa numitul „ajutor” american n-a avut niciodată în vedere dezvoltarea economiei, binele poporului iranian. Ci a fost folosit numai în scopuri militare, a hrănit numai elementele parazitare.

Din acest punct de vedere, remarcă de mai jos făcută de un ziar iranian este perfect îndreptățită: „Ajutorul străin nu ne ajută să stăm pe picioarele noastre. Mai mult, el aduce avantaje numai părții care ne acordă credite sau ajutor. O serie de date publicate de Departamentul de Stat al S.U.A. arată că în ultimii 15 ani am primit în medie 45.000.000 de dolari pe an, dar situația noastră economică și financiară se înrăutățește an de an... Trebuie să fim seama — a scris în continuare ziarul — că țara noastră nu-i săracă. Ea are zăcăminte minerale bogate. Ajutorul ce ni se dă este interesat: pentru fiecare dolar acordat ca „ajutor”, străinii au un beneficiu de un dolar și jumătate”.

Intr-adevăr, ziarul are dreptate. Subsolul Iranului adăpostește bogății incalculabile. Numai anul acesta, de la 1 ianuarie pînă la sfîrșitul lui august, au fost extrase 38.000.000 de tone de petrol. O cifră impresionantă. În safeurile băncilor din New York și Londra milioanele de tone de petrol sînt convertite în sume fabuloase, dar Iranul — producătorul acestor bogății — continuă să trăiască în ace-

Micii țesători ai celebrelor covoare persane.

eași mizerie, cere pomeni „prietenilor” care-l jefuiesc.

Poporul iranian își dă bine seama dincotro bate vîntul care-i transformă țara în pustiu. „Dacă în ultimii șapte ani, s-ar fi cheltuit pentru nevoile țării chiar numai zece la sută din veniturile dobîndite de pe urma petrolului, poporul iranian nu s-ar mai afla astăzi în fața unor asemenea greutăți economice” — scrie ziarul „Sedae Mardom”. Iar un alt ziar iranian arată: „Știm că pentru a schimba situația trebuie să-l alungăm din instituțiile noastre pe consilierii americani”.

Aceste constatări caracterizează cum nu se poate mai bine starea de spirit a opiniei publice iraniene, care vede că singura ieșire din criza economică este eliberarea Iranului de sub stăpînirea străină și de jaful fățiș al monopolurilor.

Iată de ce cercuri largi ale opiniei publice iraniene cer tot mai stăruitor ca țara să pășească pe calea unei politici naționale independente, a unei politici de neutralitate, ca să se țină fără întîrzieri alegeri parlamentare cu adevărat libere și să se restabilească celelalte prevederi constituționale încălcate de șah și de primul ministru Amini, să se îmbunătățească condițiile de trai ale oamenilor muncii, să se realizeze reforma agrară, pentru a se da pămînt celor 17.000.000 de țărani săraci și informații.

E. Șuliukin

Operația „Toxin”, sau toxina isteriei atomice

La mijlocul lunii noiembrie, urletul pătrunzător al sirenelor a răsunat pe străzile Otawai și ale altor orașe din Canada. În câteva minute numai, din fața instituțiilor de stat ale capitalei au pornit în goană mașini cu miniștri, funcționari guvernamentali superiori și ofițeri. Virfurile conducătoare se îndreptau în grabă spre un adăpost subteran: cartierul general din localitatea Camp-Petawawa.

Cîteva mil de funcționari din instituțiile federale și provinciale au participat la exercițiile atomice denumite „Toxin 1961”. Scopul lor — după afirmațiile unor persoane oficiale — a fost să verifice modul în care vor lucra diferite organe guvernamentale în condițiile unui „atac nuclear”.

Imediat, presa americană și canadiană a început să descrie tot felul de grozăvii imaginare: Pierderile suferite în urma așa-zisului „atac sovietic” asupra Canadei — care a durat cîte o noapte întreagă — se ridică, după corespondentul John Virtue, al Agenției „United Press Internațional”, la 2.500.000 de morți și 1.000.000 de răniți. Aproape jumătate din economia țării a fost „scoasă din funcțiune”. Au fost „distruse” 14 orașe...

In ciuda declarațiilor liniștitoare transmise la posturile de radio, oamenii simpli din Canada au primit operația „Toxin 1961”, cu un sentiment de justificată neliniște. Exercițiile atomice aveau drept scop, între altele, să-l intimideze pe oameni, să bage în ei spaimă față de un pretins atac al dușmanului. Același scop l-a urmărit tipărirea, într-un tiraj de un milion de exemplare, a unei broșuri speciale: „Unsprezece sfaturi pentru ca să poți rămîne în viață cu un cuvînt introductiv al primului-ministru al Canadei.

Care este sensul psihozel atomice ațitate cu atîta perseverență de cercurile cirmuitoare ale Canadei? Spre a răspunde la această întrebare, cităm cîteva fapte. În septembrie, Canada a fost vizitată de secretarul general al N.A.T.O., Stikker. El a recunoscut că în convorbirile avute cu reprezentanții oficiali ai Canadei, s-a ridicat problema achiziționării de către această țară a armei nucleare. Chiar a doua zi, deschizînd dezbaterile de politică militară în Parlament, ministrul Apărării naționale al Canadei, Harkness, a declarat: „Este necesar ca forțele noastre armate să fie înzestrate cu aceeași armă — dacă nu cu una mai modernă — ca și dușmanul potențial. Așa că este cit se poate de firesc să obținem acum arma nucleară...”

N-au trecut nici cîteva zile și corespondentul din Washington al agenției „Canadian Press” a transmis că, după cum s-a aflat în capitala Statelor Unite, „președintele Kennedy insistă ca guvernul canadian să accepte cît mai grabnic depozitarea pe teritoriul țării a unor focoaase nucleare, furnizate de Statele Unite”. S-a aflat din surse sigure, arăta corespondentul, că încă acum cîteva săptămîni, Kennedy „a adresat primului ministru” Diefenbaker o scrisoare, cerîndu-l să ia o hotărîre cît mai grabnică în această problemă. Proiectul de acord potrivit cărui pe teritoriul Canadei urmează să fie depozitate focoaase nucleare, sub controlul comun al celor două țări, a fost întocmit cu cîteva luni în urmă și este examinat acum de guvernul Canadei.

La 20 septembrie, primul ministru Diefenbaker a declarat în Parlament că între Canada și S.U.A. nu s-ar fi ajuns la nici un acord în problema armei nucleare. În același timp, el a recunoscut că Canada dispune de o tehnică militară care-i va da posibilitatea să folosească arma nucleară defensivă „dacă guvernul va hotărî că această armă este necesară securității naționale”.

Se știe că Statele Unite ale Americii încearcă de multă vreme să transforme Canada într-un cap de pod atomic pe continentul nord-american, îndreptat împotriva Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste. De asemenea, este limpede că anumite cercuri din Canada doresc să transforme țara într-un depozit de arme atomice. Pe teritoriul Canadei au și fost aduse proiectile americane „Beaumaré”, rachete „Honest John” și avioane „SF-104”, care dispun de un potențial de luptă nuclear.

Care este, însă, în lumina acestor fapte starea de spirit a opiniei publice din Canada? Oamenii simpli din această țară resping cu mejdiosul joc cu focul, așa cum o dovedesc numeroasele demonstrații strășii pentru pace, pentru interzicerea armei nucleare și pentru dezarmarea generală și totală, care au avut loc în ultimele luni atît în capitală, cît și în alte orașe ale țării.

Condamnînd isteria războinică dezlănțuită în țară, revista canadiană „Saturday Night” scrie că ea este necesară guvernului numai pentru „a-l pregăti” pe canadieni în vederea adoptării armei nucleare. „Hotărîrea a și fost luată — subliniază revista. Se așteaptă acum numai momentul favorabil spre a fi dată publicității”.

În ultimele zile, în legătură cu operația „Toxin”, numeroase personalități au protestat împotriva participării Canadei la cursa înarmărilor și la ațitarea isteriei războinică. Printre aceste personalități se numără A. Edinborough, redactor la revista „Saturday Night”, preoții A. Fineberg și G. Plought, H. Kenelsyte, președintele Comitetului canadian pentru controlul asupra radiatiilor atomice, J. Torowson, președintele Tribunalului suprem și alții.

Adevăratul sens al manevrelor „Toxin” a fost dezvăluit și de ziarul „Canadian Tribune”. Într-un articol redacțional, ziarul arăta că „Diefenbaker a condus un exercițiu care în ultimă instanță poate duce la sinucidere națională. Cuvîntarea pe care a rostit-o la radio în timpul exercițiilor vădea limpede intenția sa de a-l convinge pe canadieni că războiul atomic este o politică acceptabilă pentru diplomația occidentală. Mulți canadieni își dau seama că asemenea exerciții și isteria războinică contrazice declarațiile reprezentanților Occidentului cu privire la necesitatea dezarmării, inclusiv a dezarmării atomice”.

Adevărații patrioți, cercurile largi ale opiniei publice din Canada se tem pe bună dreptate că S.U.A. nu numai că subordonează economia țării lor, dar sînt gata să atragă Canada într-o aventură militară. Ei nu vor să se impace cu rolul jalnic de apendice al S.U.A. Ei cer o politică de pace și securitate.

Cu toții își amintesc de cuvintele rostite de bancherul și militantul pe tărîm obștesc Cyrus Eaton, originar din Canada, care în mesajul adresat celei de a doua Conferințe naționale pentru problemele dezvoltării Nordului arăta:

— Pe canadieni trebuie să-i alarmeze serios politica guvernului lor, care, după cum se vede, servește mai mult scopurilor americane decît celor canadiene... Ce foloase poate avea Canada din obținerea fondurilor ei pentru sprijinirea nesăbuitelor aventuri militare și politice americane? Canada are dreptul să ducă o politică externă proprie și nu numai să urmeze exemplul cuiva. Ea trebuie să evite greșelile americane.

N. Dedkov